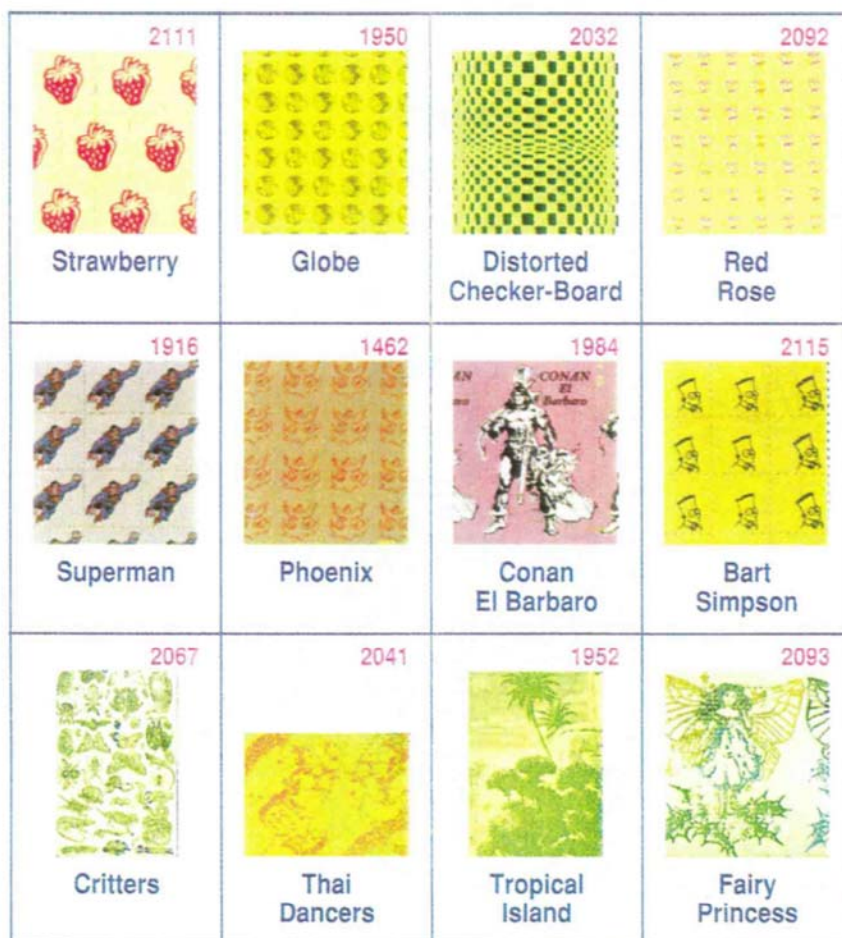

BULLETIN 2/97

Národní protidrogová centrála

PRAHA

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY

Ročník 1997

Číslo 2

INFORMAČNÍ BULLETIN

NÁRODNÍ PROTIDROGOVÁ CENTRÁLA
PRAHA

Čtvrtletník

Obsah :

- 1. Situace v oblasti nelegálního obchodu a zneužívání nejznámější drogy domácího původu - pervitinu a situace v oblasti nelegálního obchodu a zneužívání heroinu.**
/ redakční rada/
- 2. Použití metadonu v léčbě látkové závislosti na silné opiáty.**
/ Věra Klenerová, Farmakologický ústav 1. lékařské fakulty UK v Praze/
- 3. LSD**
/Miloš Vaněček, Národní protidrogová centrála/
- 4. Pohled do historie - Mezinárodní opiová úmluva 1927**
/Miloš Vaněček, Lenka Šubrtová, Národní protidrogová centrála/
- 5, Pohled do zahraničí - Švýcarská drogová politika: vnitropolitické a zahraniční dopady**
/Florian Ricklin/
Vystoupení styčného důstojníka Spolkového kriminálního úřad
/Redakční rada/
- 6. Knižní okénko**
/Miloš Vaněček, MUDr. Karel Stibral/
- 7. Epidemiologie drogových závislostí v České republice 1996**
/MUDr. Vladimír Polanecký, národní koordinátor drogové epidemiologie a primární prevence/

SITUACE V OBLASTI NELEGÁLNÍHO OBCHODU A ZNEUŽÍVÁNÍ NEJZNÁMĚJŠÍ DROGY DOMÁCÍHO PŮVODU - PERVITINU (METAMFETAMIN)

SITUACE V OBLASTI NELEGÁLNÍHO OBCHODU A ZNEUŽÍVÁNÍ HEROINU

Redakční rada

Pervitin zůstává po léta nejzneužívanější drogou v ČR. Z prevalenční studie je zřejmé, že i u pervitinu se zvyšuje počet závislých osob a toto zvyšování se zrychluje.

Z operativní situace lze vyvodit několik strategických závěrů:

- nástup mladé generace vaříčů
- nárůst minimálního množství "varu" až na 100 g
- přechod na výrobu téměř výhradně z efedrinu
- rozšiřování výroby a zneužívání do menších aglomerací
- nárůst podílu výroby a distribuce organizovaného charakteru
- nárůst podílu osob vysloveně obchodujících s pervitinem, aniž by ho sami užívali
- vývoz "vaříčů" do zahraničí k výrobě "na místě".

Ve větších městech již téměř vymizeli klasické komunity "perníkářů" (osob závislých na pervitinu) zhromážděných kolem svého vaříče. Nelegální výroba a distribuce pervitinu nabývá organizovaný charakter s rozdělením úkolů při zajišťování surovin a poskytováním chemických vědomostí jako placené služby. Efedrin je ve velkém odcizován zejména ve výrobním podniku VÚAB Roztoky u Prahy, ať již narkomany formou krádeže vloupáním, nebo zaměstnanci, kteří s efedrinem obchodují. Jeho cena na černém trhu se pohybuje mezi 50,- až 100,- Kč za 1 gram. Byla navázána spolupráce s vedením VÚAB za účelem snížení možnosti odcizování efedrinu. Výsledkem je značný nárůst zajištěného efedrinu, ale zamezit jeho odcizování se nepodařilo. Naopak dobrou spoluprací s vedením podniku a inspektorátem OPL ministerstva zdravotnictví bylo zamezeno několika pokusům vyvézt efedrin do rizikových oblastí nebo rizikovým odběratelům z hlediska mezinárodního obchodu do zahraničí.

Cena pervitinu se léta udržuje na hodnotách kolem 1000,- Kč za 1 gram, i když v regionech, kde je vysoká poptávka a akutní nedostatek, může jeho cena stoupnout až na 1500,- až 2000,- Kč za gram. Je to zjištěná skutečnost z léta roku 1996.

Je zjišťován "vývoz" vaříčů do zahraničí, kteří vyrábí metamfetamin přímo na místě. Takto lze vysoce snížit pravděpodobnost dopadení výrobců a snížit na minimum možnost zajištění drogy odstraněním rizikového prvku - převozu drogy přes celní kontrolu.

Heroin je v současné době hned po pervitinu nejzneužívanější drogou v ČR a z pohledu NPDC je nejproblematičtější drogou. Vyplývá to z dynamiky růstu počtu osob závislých na heroinu, organizovanosti nelegální produkce výchozí suroviny, jejího zpracování, přepravy i distribuce.

To, že je Česká republika součástí tzv. Balkánské cesty, přesněji její severní větve, je neoddiskutovatelné. Česká republika je důležitou vstupní bránou na největší heroinový trh - země evropského společenství.

Tento obchod je vrcholově organizován tureckými obchodníky. Mapování jejich aktivit v ČR je v počátcích, nicméně jejich nadřazenost nad dalšími subjekty zapojenými do tohoto "obchodu" je zřejmá.

Největší problém pro ČR hrají osoby kosovoalbánského původu. Organizují jak prostý tranzit heroinu přes ČR, vytváření meziskladů a dělení velkých dodávek na menší, najímání a organizování kurýrů, tak jeho domácí distribuci. Cílenou cenovou politikou a čistotou nabízeného zboží předčí všechny konkurenty.

Porovnání operativní situace v roce 1996 oproti roku 1995 jednoznačně ukazuje na značný nárůst odběratelů heroinu, vytvoření domácí drogové scény - i otevřené. Transport heroinu do tradičních cílových zemí je rizikovější než jeho distribuce v ČR, pro transport se stále častěji využívají kurýři českého původu. Další negativní skutečností je nárůst nabídky heroinu i v městech a oblastech, kde se dříve nevyskytoval vůbec nebo pouze sporadicky.

Pouliční distribuce heroinu je již doménou českých dealerů, někdy i osob arabského původu. U domácích dealerů jednoznačně převažují osoby závislé na heroinu, kteří dostávají odměnu ve formě "naturálií". Osoba závislá na heroinu potřebuje denně minimálně 2 tisíce Kč na pokrytí své potřeby. Z toho je zřejmá vysoká míra páchání drobné majetkové trestné činnosti jako prostých krádeží, vykrádání sklepů a vozidel, krádeže v obchodech, dále prostituce a podobně.

Roste míra zapojení občanů ČR do mezinárodního obchodu heroinem, i když převážně na nejnižším stupni jako kurýři. Ovšem tresty za tuto "činnost" v zahraničí jsou značně tvrdší a dosahují i několik desítek let odnětí svobody.

Tzv. "Bílý" heroin produkovaný v oblasti zlatého trojúhelníku (Thajsko, Barma, Laos) se na českém trhu neuchytil. Je však prokázán organizovaný transport této drogy prostřednictvím českých kurýrů najatých nigerijci do zemí ES i USA.

POUŽITÍ METADONU V LÉČBĚ LÁTKOVÉ ZÁVISLOSTI NA SILNÉ OPIÁTY

Věra KLENEROVÁ, Farmakologický ústav 1. lékařské fakulty
UK v Praze

Zneužívání opiátů, zvláště heroinu, je stále častějším problémem naší současné společnosti. Především dostupnost a široký sortiment nabízených látek v Praze i jiných částech České republiky a jejich relativně nízké ceny (ve srovnání s jinými zeměmi) představují již velmi závažný problém, který je nutné zásadně řešit. Na prvním místě bezpochyby zůstává primární i sekundární prevence. Tam, kde však selhává nebo se vůbec neuplatňuje, je nutné přistoupit v zájmu postižených i celé společnosti k terapii látkové závislosti. V tomto článku se zmiňuji o některých současných možnostech farmakologického ovlivnění závislosti na opiátech.

Opiáty jsou alkaloidy získávané z makovic máku setého (*Papaver somniferum*). Heroin a jiné silné opiáty se většinou připravují chemickou modifikací základních surovin. Vzhledem k tomu, že jde o relativně jednoduché chemické reakce, je třeba velmi silný dohled, aby nedocházelo k domácí syntéze těchto látek. Z těchto důvodů jsou na seznamu omamných látek nejen silné opiáty, ale i koncentrát z tobolek a slámy máku, dále i surovina získaná zpracováním makové slámy za účelem koncentrace alkaloidů (jestliže je tato surovina určena pro oběh).

Opiáty mají důležité postavení v medicíně, neboť odstraňují vnímání i velmi silných bolestí, tj. i těch, které doprovázejí nádorová onemocnění, těžké úrazy aj. Farmakologicky se opiáty řadí do skupiny tzv. opioidních analgetik (léků tišících bolest). Jde o velmi důležitou terapeutickou skupinu léků, která je přísně obhospodařovaná. Bohužel však na ně vzniká silná psychická i fyzická závislost. Dále vzniká tzv. tolerance, která nutí navyklého jedince k neustálému zvyšování dávek, aby dosáhl stejných, především příjemných, tzv. euforizujících účinků. Na ostatní funkce organismu však nevzniká tak významná tolerance a zvyšující se dávky pak působí většinou toxicky. Nejzávažnějším jejich účinkem je útlum dechového centra v mozku, s možností zástavy jeho činnosti a tím smrti.

Při odnětí návykových látek vzniká syndrom velmi nepříjemných příznaků, který se označuje jako "abstinenční syndrom" (syndrom z odnětí látek). Tím se řadí opiáty mezi velmi nebezpečné látky, pokud nejsou používány pouze pro lékařské účely podle přísných regulí a ustanovení o omamných látkách (Nařízení vlády ČSR č.192/1988 Sb., Novely 182/1990 Sb., 33/1992 Sb., 278/1993 Sb.).

Závislost na návykových látkách je dnes považována za nemoc, která je podle mezinárodní klasifikace nemocí WHO řazena do skupiny "Poruchy duševní a poruchy chování způsobené psychoaktivními látkami". Vystupňovaná látková závislost na opiáty nutí jedince ke stále vyšší spotřebě opiátů. To má dvojí negativní efekt. Postižený není jednak schopen soustředění na běžnou činnost, touží po své návykové látce a snaží se ji sehnat, zvláště protože ví, že bude následovat nepříjemný stav abstinenčních příznaků, a jednak protože nemá finanční prostředky, uchyluje se k jejich nelegálnímu obstarávání. Tento stav je nutné považovat za nemoc, ale takovou, kterou si daný jedinec navodil sám. Na zdravotnictví jde omezené množství finančních prostředků a nelze léčit úplně vše a navíc vše zcela zdarma. Léčba látkové závislosti je nemoc, ale jistě na ni budou uplatňovány stejná všeobecná kritéria, jako na jinou léčbu.

Léčba látkové závislosti je nesmírně obtížná. V současné době máme k dispozici vlastně jen dvě možnosti. První z nich je léčba usilující o zbavení se látkové závislosti, která se často nazývá "detoxifikace". Druhou možností je tzv. "substituční léčba", kdy pacient

závislý na opiátech (většinou neschopný podstoupit detoxifikační léčbu) je převáděn na látku méně účinnou. Toto se děje za jeho souhlasu a pod přísným lékařským dohledem.

Při detoxifikaci se provádí v nemocničním zařízení vysazení opiátu. Po této obtížné terapii následuje dlouhodobá léčba, na které se musí aktivně podílet jak samotný pacient, tak i jeho okolí.

Cílem tohoto článku je seznámit čtenáře s několika současnými možnostmi substituční léčby, včetně léčby v rámci tzv. metadonového programu. Ten představuje u nás nejvíce diskutovanou alternativu tohoto typu terapie látkové závislosti na opiátech.

Při substituční léčbě se za souhlasu pacienta podává látka s opioidními účinky, která nahrazuje "tvrdou drogu", jako je heroin. Tato koncepce vychází z farmakologických znalostí o farmakodynamice (účincích a mechanismech účinků) i farmakokinetice (osud jednotlivých látek v organismu) uvedených látek. Pochopitelně látka použitá k substituci heroinu musí působit na stejné typy receptorů (místa vlastního účinku látek), aby měla kvalitativně stejné účinky jako zneužívaná "droga". Používá se však látka, která nemá "plné" účinky, takže navozený pocit euforie (blaženosti) nedosahuje stejného stupně jako např. po heroinu, a dále tak látka setrvává déle v organismu a tím pomaleji vzniká abstinenční syndrom, a především má jen menší stupeň.

Použitá substituční látka má jiné farmakokinetické účinky než zneužívaná látka. Lze ji podávat ústy (tzv. perorálně) a má delší poločas působení v organismu. To má velký vliv na výsledné působení látky na daného jedince. Při podání ústy je rozvoj účinků látek ovlivňujících opioidní receptory opožděn a má menší intenzitu účinku, než po podání injekčních přípravků. Proto se nevytváří tak silná euforie, která je hlavním důvodem touhy závislého jedince po podání další dávky návykové látky. Druhou nedílnou, a ještě důležitější složkou účinku, je skutečnost, že v organismu dlouho přetrvávající látka obsazuje opioidní receptory až po několik dnů, a při jejím vysazení nedochází k rychlému rozvoji abstinenčních příznaků. To pacienty uklidňuje, nenutí je okamžitě si opatřovat prostředky pro další dávku látky a umožňuje jim to uvědomit si svou životní situaci, a postupně se zapojovat do společnosti a pracovního procesu.

Substituční léčba je složitá, nákladná a vyžaduje i velkou spolupráci pacienta. Pro některé kritiky jde jen o nahrazování nákladného opiátu jiným opiátem bez bezprostřední naděje na vyléčení na opiátech závislého jedince. Pacienti, kteří však přistoupili na substituční program však učinili krok ke svému vyléčení a je nutné je v tom podporovat. Cílem tohoto článku není diskutovat o vhodnosti či nevhodnosti tohoto postupu, ale podat stručný výčet látek, které představují určité terapeutické možnosti k vyléčení látkové závislosti na opiátech.

Dříve než přistoupím k výčtu dostupných látek a k jejich charakteristice, zmíním se ještě o dalším terapeutickém postupu, který je určen pro jedince, kteří podstoupili detoxifikační léčbu, nejsou již fyzicky závislí na opiátech, ale přetrvává u nich touha po opiátu. Tito jedinci velmi snadno mohou podlehnout své touze a návykovou látku mohou znovu začít používat. Aby se tomu předešlo, lze podávat tzv. antagonistu opiátů (látky blokující účinky heroinu a jemu podobných látek v místě jejich působení). Trvalé podávání těchto antagonistů nevede k žádným účinkům opioidních látek, ale jestliže pacient selže a vezme si opioidní látku, nedostaví se u něj žádný příjemný pocit (euforie), protože jeho receptory jsou zablokovány. Tato léčba pochopitelně nemůže pokračovat natrvalo, ale představuje velmi účinný prostředek pro počáteční období následující po detoxifikační léčbě.

V současnosti se používají pro substituci především metadon, levoacetyl-methadol a buprenorfin. Každá z uvedených látek má své přednosti i velké nedostatky, včetně nedostupnosti v některých zemích, velké nákladnosti přípravku a pod.

Metadon (fenylheptylamin, methadonum) je opioidní látka, která byla původně syntetizována jako náhražka morfinu se silnými protibolestivými účinky. Má však jinou farmakokinetiku než morfin, především má mnohem delší biologický poločas, po který

zůstává delší dobu přítomen v organismu, což je jistá výhoda. Jeho další výhodou je i to, že se velmi dobře vstřebává ze zažívacího traktu, a je ho proto možné aplikovat ústy. V terapii bolesti se však dnes již nepoužívá. Má však použití jako substituční lék. I v této indikaci lze použít perorálně. Tím odpadá nutnost injekční aplikace, která je u heroínu spojená s rizikem nákazy HIV infekce a dalších nemocí přenosných kontaminovanou injekční stříkačkou, např. hepatitidy. Nutno ho podávat za dokonalé lékařské kontroly. Jeho podávání se provádí jen v přítomnosti zdravotního personálu. Nevýhodou metadonu je to, že v mnoha zemích, včetně naší, není registrován pro substituční léčbu.

Levoacetyl-methadol (LAAM) je derivát metadonu, který byl opět syntetizován ve snaze vyvinout nové, silné analgetikum s menším rizikem vzniku závislosti. Tato látka se však pro tyto účely ukázala jako nevhodná, neboť má velmi pomalý nástup účinku a velmi dlouhý poločas vylučování. Tedy vlastnosti, které se ukázaly jako vhodné pro substituci heroínu. Levoacetyl-methadol je možné aplikovat obden anebo ve schématu 3x týdně (pondělí-středa-pátek), neboť každodenní aplikace by vedla k nahromadění aktivní látky a k otravě. To, že pacient nemusí každodenně a především během víkendu navštěvovat zdravotní zařízení, značně zlepšuje kvalitu jeho života. Oproti metadonu, kde po jeho aplikaci pacient má určitý pocit blaženosti, tato látka žádnou euforii nevyvolává. To vede někdy pacienty k návratu k opiátu. Na levoacetyl-methadol však vzniká fyzická závislost. Tato látka se v zahraničí stále častěji uvádí jako vhodný substituční lék pro léčbu heroínismu.

Buprenorfin (Temgesic) je opioidní látka, která má vlastnosti agonisty i antagonisty (viz text výše); tím je výhodná pro substituční léčbu závislosti na heroín. Působí dlouhodobě a může se podávat ve formě kapslí pod jazyk (jako nitroglycerin). Může se tedy podávat ve stejném časovém schématu jako levoacetyl-methadol, pouze ob den či třikrát týdně. Její nevýhodou je především několikanásobně vyšší cena než je u metadonu.

V tomto stručném článku jsme referovali o farmakologickém podkladu léčby látkové závislosti na opiátech. Kromě detoxifikační léčby, kterou jsme neuváděli, je nejčastěji používána léčba substituční, pro kterou se nejčastěji využívá metadon. Ten se podává v rámci tzv. metadonového programu, což je komplexní přístup k léčbě závislých na opiátech. Jsou uvedeny i další látky vhodné pro uvedený typ substituční léčby. Tyto látky mají však v zásadě stejná omezení, jako je známe u metadonu.

Článek vznikl v rámci řešení grantu IGA MZ ČR I-3291-3.

L S D

/Miloš VANĚČEK, Národní protidrogová centrála/

HISTORIE

Vražedná droga LSD, Přízrak LSD, Příběh drogy, Nová móda LSD, je jenom pár titulů v časopisech, které mapují období od roku 1966 do současnosti. Co je to tedy za drogu zatracované i nadevše vychvalované LSD ?

Kyselina lysergová byla poprvé syntetizována v roce 1938. Za pět let nato, 16. dubna 1943 v laboratořích firmy Sandoz, pracoval chemik Albert Hoffmann s touto látkou opět, a jak uvádí jeho zpráva z 22.4.1943, musel přerušit svoji práci pro pocity "podivného neklidu a závratě". Jak uvádí dále, doma se dostavil příjemný stav rauše (opojení) s podrážděnou fantazií. Světlo mu připadalo nepříjemně jasné a při zavřených očích pozoroval fantastické, mimořádně plastické obrazy s kaleidoskopickou hrou barev.

Tento den se stal bodem nula pro látku s názvem Diethylamid kyseliny lysergové - LSD - 25. Jedná se o přípravek mimořádně zajímavých účinků na psychiku, vyvolávající stav podobný psychozám. Po objevení těchto účinků se LSD vydalo na poměrně velice bouřlivou pouť na poli psychiatrie, psychologie, filozofie a mýtu.

Ve velmi pohnuté historii této látky se vyskytuje jméno Timothy Learyho, neblaze proslulého profesora Harvardské univerzity, který na sobě experimentálně zkoušel účinky psilocybinu v roce 1961 a na jeho popud provedlo experimentální intoxikace i několik z jeho studentů (z počátku byl sledován čistě terapeutický efekt, tato skutečnost však záhy přestala být tak zcela pravdivou). Správa univerzity reagovala okamžitě po zjištění těchto skutečností vyloučením profesora Learyho z univerzity (1963) a označila ho za propagátora narkomanie. Leary, ačkoli během padesátých let velmi významně zasáhl do vývoje moderní psychologie, se začal věnovat pouze otázce LSD, které ho nesmírně zaujalo svými účinky a byl ve své době označován za "proroka LSD". Během dalších let vytvořil "psychedelický kult", který zcela otevřeně propagoval volné používání LSD (program zahrnoval zlegalizování jak marihuany, tak i LSD). Dr. Leary věřil, že budou-li lidé užívat LSD, stanou se na základě prožitků z intoxikace lepšími a považoval LSD za univerzální "všelék" společnosti. Bohužel však ve své zaujatosti a pod vlivem tehdejšího a bezmezného obdivu k této droze zcela přehlédnul nebezpečí, jež sebou nese svévolné nadměrné užívání LSD.

V padesátých letech narostl počet výzkumných pokusů s LSD geometrickou řadou. U nás se problematikou LSD zabývala celá řada významných psychiatrů i psychologů. Dnes, - s odstupem času - je možné říci, že při srovnání tehdejšího stavu výzkumů u nás s některými zahraničními pracemi, většina výsledků zveřejněných ve zprávách o těchto pokusech vysoce korelovala s dnešními nejnovějšími poznatky z této oblasti, což svědčí o kvalitě práce našich experimentátorů.

Díky módní vlně a negativní propagaci ze strany státního aparátu se za poměrně krátkou dobu stala "kyselina" jednou z nejrozšířenějších drog ve Spojených státech. Důvodů bylo hned několik :

- značná dezinformovanost o možných následcích (dočasných i trvalých rázů) na psychiku
- relativně snadná vyrobitelnost v provizorních podmínkách
- obrovská propagace, slibované a proklamované "skvělé" výsledky v "dokonalejším a lepším" poznání sebe sama i světa a jeho smyslu
- propagování vize budoucnosti, v níž LSD "napravuje" lidi a dělá je "lepšími"

Celá vlna hippies byla prodchnuta ideály vzdoru a naděje proti "celému zkaženému světu peněz a komerce," do jejíž rámce LSD zapadlo jako dlouho očekávaný "spasitel."

L S D V ČESKÉ REPUBLICĚ

V Praze existují podniky, ve kterých můžete prakticky dvacetčtyři hodin denně dostat LSD. Zejména užívání LSD se dnes stalo módou. Aplikuje se v mnohem menších dávkách, než bývalo zvykem v šedesátých letech. LSD se prodává v aršících s obrázkem, podle kterého je ve slangu droga nazývána například budha nebo sluníčko, překupníci často užívají anglosaského termínu trip. Z aršíku se odtrhávají jednotlivé čtverečky, které jsou perforovány, na každém je nakapána jedna dávka LSD. Trip, tedy jeden čtvereček, stojí dvěstěpadesát korun, tedy ne víc než láhev šampaňského v klubovém zařízení. Zatímco láhev vydrží konzumentovi na hodinu až dvě, trip přináší změnu nálady na několik hodin.

Je něco po půlnoci, společnost se schází. Image nové drogové vlny spojené s house music se výrazně liší od toho, co tu bylo předtím. Po kokainu - droze přetížených a úspěšných -, po marihuaně a domácím pervitinu, který si píchaly v "drogovém doupu" máničky, přišlo už podruhé, po "zlatých" šedesátých letech, LSD. Prostředek na povzbuzení, "výletní" droga mladých nevázaných chlapců. Droga, která se cílevědomě vesele a netragicky. "Nejsem vlastně nic víc než taková zvláštní žvýkačka", říká o sobě.

Ti, kteří berou LSD, nemohou pít alkohol, pijí vodu, maximálně džus nebo coca colu a proto tvrzení, že majitelé klubu o distribuci drog nevědí není příliš důvěryhodné. Ze vstupného a dvacetikoruny za sodovku by kluby nepřežily.

O LSD se většinou tvrdí, že nejde o návykovou, ale pouze stimulující drogu. Ona jedna "známka" vám vydrží na několik hodin. Problém je v tom, že obsah drogy v jedné "známce" není vždy stejný, ne každý na stejnou dávku reaguje stejným způsobem. Navíc samozřejmě není problém vzít si "známky" dvě nebo více a pak je výlet do nevědomí zaručen.

Kromě toho nebezpečí nespočívá jen ve fyzickém návyku, vyskytl se už i případ psychické závislosti na house music, podobný patologickému hráčství.

ÚČINKY L S D

Pro manifestaci toxického obrazu je plně dostačující dávka 50-100 gama (1 gama = 0,000 001 g) podaná ústy. Stavopojení trvá v závislosti na dávce a individuální citlivosti osoby od 8 do 10 hodin, vyjimečně i více.

Latentní doba je závislá na způsobu podání (u nitrožilní injekce 15-20 minut, u orálního podání 30-45 minut). Za stěžejní lze považovat tři hranice dávek :

1. Dávka do 50-70 gama vyvolává ve většině případů euforii s možností aktuální manifestace rysů osobnosti, bez větších známek hlubší otravy. Důležité je, že osoby si svůj stav uvědomují a kontrolují. Jsou schopny posoudit (s jistým zkreslením) adekvátnost situace a orientovat se v ní.
2. Dávka od 50-200 (až 250) gama působí většinou silně euforicky a vytváří již stavy velmi podobné psychózám. Průběh je pro intoxikovaného v mnoha případech (v době nejvýraznějších projevů) již neovladatelný vůlí. Dostavují se patologické jevy a dochází k poruchám vědomí.
3. Dávka od 200 gama výše vyvolává stavy, které označujeme za psychedelické. Volní zásah do probíhající intoxikace je již nesmírně náročný, někdy prakticky nemožný. Objevují se rozmanité, neobvyklé psychické fenomény. Obvyklou reakcí bývá hluboká regrese. Zde se uplatňuje známé farmakologické pravidlo, že nižší dávky působí spíše dráždivě a povzbudivě, kdežto vyšší útlumově (při vyšších dávkách LSD se skutečně relativně často vyskytují útlumové a depresivní reakce). Při malých a středních dávkách je obvyklá euforie a pocit zaktivování produktivity. Při vysokých dávkách (které však byly

aplikovány při experimentech velmi zřídka a spíše se o nich lze podrobněji dočíst v pracích Stanislava Grofa 1992, 1993) hovoříme o psychedelických (psychedelický = vedoucí k projevení, manifestaci duše) zážitcích.

Seznam použité literatury :

Michal Miovský : LSD A JINÉ HALUCINOGENY

POHLED DO HISTORIE

(Miloš VANĚČEK, Lenka ŠUBRTOVÁ, Národní protidrogová centrála)

ROČNÍK 1927

Sbírka zákonů a nařízení

státu československého.

Částka 67

Vydaná dne 3. října 1927.

Obsah : 147. Mezinárodní opiová úmluva

147.

Mezinárodní opiová úmluva

JMÉNEM REPUBLIKY ČESKOSLOVENSKÉ

JMÉNEM REPUBLIKY ČESKOSLOVENSKÉ

ALBÁNIE, NĚNECKA, RAKOUSKA, BELGIE, BRASILIE, ŘÍŠE BRITSKÉ,
KANADY, COMMONWEALTHU AUSTRALSKÉHO, UNIE JIHOAFRICKÉ,
NOVÉHO ZÉLANDU, SVOBODNÉHO STÁTU IRSKÉHO A INDIE,
BULHARSKA, CHILE, KUBY, DÁNSKA, ŠPANĚLSKA, FRANCIE,
ŘECKA, MAĎARSKA, JAPONSKA, LOTYŠSKA, LUCEMBURSKA, NICARAGUY,
NIZOZEMSKA, PERSIE, POLSKA, PORTUGALSKA, KRÁLOVSTVÍ SRBŮ,
CHORVATŮ A SLOVINCŮ, SIAMU, SUDANU, ŠVÝCARSKA
A URUGUAYE

BYLA SJEDNÁNA TATO ÚMLUVA A PROTOKOL:

SPOLEČNOST NÁRODŮ.

DRUHÁ OPIOVÁ KONVENCE.

Úmluva.

ALBÁNIE, NĚMECKO, RAKOUSKO, BELGIE, BRAZILIE, ŘÍŠE BRITSKÁ, KANADA, COMMONWEALTH AUSTRALSKÝ, UNIE JIHOAFRICKÁ, NOVÝ ZÉLAND, SVOBODNÝ STÁT IRSKÝ A INDIE, BULHARSKO, ČILE, KUBA, DÁNSKO, ŠPANSKO, FRANCIE, ŘECKO, MAĎARSKO, JAPONSKO, LOTYŠSKO, LUCEMBURSKO, NICARAGUA, NIZOZEMSKO, PERSIE, POLSKO, PORTUGALSKO, KRÁLOVSTVÍ SRBŮ, CHORVATŮ A SLOVINCŮ, SIAM, SUDAN, ŠVÝCARSKO, ČESKOSLOVENSKO A URUGUAY,

Hledíce k tomu, že provádění ustanovení Haagské Úmluvy z 23. ledna 1912 Smluvními stannami mělo v zápětí výsledky velké důležitosti, že však podloudnictví a zneužívání látek uvedených v Úmluvě pokračuje ve veliké míře,

Přesvědčeny, že podloudnictví a zneužívání těchto látek může býti skutečně potlačeno jen účinnějším zmenšením pěstění a výroby těchto látek a bedlivějším dozorem a dohledem na mezinárodní obchod, než předvídá řečená Úmluva,

Přejíce si učiniti další opatření, aby dosaženo bylo cíle vytčeného jmenovanou Úmluvou, a doplniti a zesíliti její ustanovení,

Vědomy, že toto zmenšení a tento dozor vyžadují spolupráci všech Smluvních stran,

Důvěřující, že toto humanní úsilí dojde jednohlasného souhlasu zúčastněných zemí:

Vysoké Smluvní strany rozhodly se sjednotit k tomu cíli Úmluvu a jmenovaly svými plnomocníky:

President Nejvyšší Rady

Albánské:

p. B. Blinishti

ředitele albánského sekretariátu u Společnosti

Národů.

President Říše Německé:

p. H. von Eckardta,

mimořádného vyslance a zplnomocněného ministra.

President Republiky

Rakouské:

p. Emericha Pflugla,
*zplnomocněného ministra, zástupce federální vlády
rakouské u Společnosti Národů.*

Jeho Veličenstvo Král Belgů:

p. Fernanda Peltzera,
*mimořádného vyslance a zplnomocněného ministra
u Spolkové rady švýcarské,*
Dr. Ferdinanda de Myttenaere,
vrchního inspektora lékáren.

President Spojených Států

Brazilských:

Dr. Humberto Gotuzzo,
vrchního lékaře péče o choromyslné v Rio de Janeiro,
Dr. Pedro Pernambuco,
*mimořádného profesora na lékařské fakultě univer-
sity v Rio de Janeiro.*

Jeho Veličenstvo Král Spo-
jeného Království Velké Bri-
tánie a Irska a Britských
Dominíí Zámorských, Císař
Indický:

Sira Malcolma Delevingne,
K.C.B., zástupce státního podtajemníka,

a

za Dominion Kanadské:
Ctihodného R. Danduranda,
*senátora, delegáta na VI. Shromáždění Společnosti
Národů,*

za Commonwealth Austrálský:

p.M.L. Shepherd,
L.S.O., oficiálního tajemníka Commonwealth

za Unii Jihoafrickou:

p. **J.S. Smita,**

Vysokého komisaře ve Spojeném království,

za Dominion Novozélandské:

australského ve Velké Británii,

Ctihodného Sira **James Allena,**

K.C.B., Vysokého komisaře pro Nový Zéland

ve Spojeném království,

za Svobodný Stát Irský:

p. **Michaela MacWhitea,**

zástupce Svobodného státu irského u Společnosti

Národů,

za Indii:

p. **R. Sperlinga,**

mimořádného vyslance a zplnomocněného ministra

Jeho britského Veličenstva u Spolkové rady

švýcarské.

Jeho Veličenstvo Král

Bulharů:

p. **Dimitrije Mikoffa,**

chargé d'affaires ve Švýcarsku.

President Republiky Čilské:

p. **Emilio Bello-Codesido,**

velvyslance, presidenta čilské delegace na šestém

Shormáždění Společnosti Národů.

President Republiky

Kubánské:

p. **Aristida de Agüero y Bethencourt,**

mimořádného vyslance a zplnomocněného ministra

u Presidenta Říše německé a u Presidenta Republiky

rakouské.

Jeho Veličenstvo Král

Dánský:
p. A. Oldenburga,
*mimořádného vyslance a zplnomocněného ministra
u Spolkové rady švýcarské, zástupce Dánska
u Společnosti Národů.*

Jeho Veličenstvo Král
Španělský:
p. E. de Palacios,
*mimořádného vyslance a zplnomocněného ministra
u Spolkové rady švýcarské.*

President Republiky
Francouzské:
p. G. Bourgois,
francouzského konzula,
p. A. Kirchera,
ředitele cel a nepřímých daní v Indočíně.

President Republiky
Hellenské:
p. Vassili Dendramise,
chargé d'affaires ve Švýcarsku.

Jeho Nejjasnější Výsost
Guvernér Maďarska:
Dr. Zoltána Baranyai,
*ředitele královského maďarského sekretariátu
u Společnosti Národů.*

Jeho Veličenstvo Císař
Japonský:
p. S. Kaku,
bývalého civilního guvernéra generální vlády

v *Taiwanu*,
p. **Yotaro Sugimuru**,
*velvyslaneckého radu, zástupce přednosty císařského
úřadu japonského u Společnosti Národů.*

President Republiky
Lotyšského:
p. **W. G. Salnaise**,
ministra sociální péče.

Její Královská Výsost
Velkovévodkyně Lucemburská:
p. **Charles Vermaira**,
lucemburského konsula v Ženevě.

President Republiky
Nicaragujské:
p. **A. Sottile**,
*nicaragujského konsula v Ženevě, stálého delegáta
u Společnosti Národů.*

Její Veličenstvo Královna
Nizozemská:
p. **W.G. van Wettuma**,
*člena poradní komise Společnosti Národů pro otázky
opia a jiných škodlivých drog,*
p. **J.B.M. Coebergha**,
vrchního inspektora služby Veřejného zdravotnictví,
p. **A.D.A. de Kat Angelino**,
tajemníka pro čínské věci ve vládě nizozemské indie.

Jeho Císařské Veličenstvo
Perský šach:
Jeho Výsost prince **Mirzu Riza Khan Arfa-
od-Dovleh**,
velvyslance, zástupce císařské vlády u Společnosti

Národů.

President Republiky Polské:

Dr. W. Chodźko,

*bývalého ministra veřejného zdravotnictví, zástupce
polské vlády v Mezinárodním úřadě veřejného
zdravotnictví.*

President Republiky

Portugalské:

p. **Bartholomeu Ferreiru,**

*mimořádného vyslance a zplnomocněného ministra
u Spolkové rady švýcarské,*

Dr. Rodrigo J. Rodriguesa,

guvernéra Macao.

Jeho Veličenstvo Král

Srbů, Chorvatů a Slo-

vinců:

p. **M. Yovanovice,**

*mimořádného vyslance a zplnomocněného ministra
u Spolkové rady švýcarské, stálého delegáta
u Společnosti Národů.*

Jeho Veličenstvo Král

Siamský:

Jeho Nejjasnější Výsost prince **Damrase,**

Chargé d'affaires v Nizozemsku.

Jeho Excellence Generální

Guvernér Sudanu:

Sira Wasey Sterryho,

C.B.E., právního tajemníka sudanské vlády.

Spolková Rada Švýcarská:

p. **Paula Dinicherta,**

*zplnomocněného ministra, přednostu oddělení pro
zahraniční věci spolkového politického departementu.*

President Republiky

Československé:

p. **Ferdinanda Veverku,**

*mimořádného vyslance a zplnomocněného ministra
u Spolkové rady švýcarské, stálého delegáta
u Společnosti Národů.*

President republiky

Uruguayské:

p. **Enrique E. Buero,**

*mimořádného vyslance a zplnomocněného ministra
u Spolkové rady švýcarské,
kteří, předloživše si své plné moci, jež shle-
dány v dobré a náležité formě, shodli se na
těchto ustanoveních:*

HLAVA I.

Definice.

Článek 1.

K účelu této úmluvy Smluvní strany shodují se v tom, že přijímají tyto definice:

Surové opium. - Výrazem "surové opium" se rozumí šťáva samočinně ssedlá, vyrobená z makovic máku setého (*Papaver somniferum* L.), která nebyla dosud podrobena žádnému zpracování výjma takové, jež jest nutné k jejímu balení a dopravě, ať obsahuje jakékoli množství morfia.

Medicinální opium. - Výrazem "medicinální opium" se rozumí opium, které podrobeno bylo nutnému zpracování, aby se hodilo pro potřebu lékařskou, ať se nalézá v prášku nebo drobných kouscích, ať smíšeno s neutrálními látkami podle požadavků lékopisu.

Morfium. - Výrazem "morfium" se rozumí hlavní alkaloid opia s chemickým vzorcem C 17 H 19 NO 3.

Diacetyl morfia. - výrazem "diacetyl morfia" se rozumí diacetyl morfia (diamorfium, heroin) s chemickým vzorcem
C 21 H 23 NO 5.

Listy kokové. - Výrazem "listy kokové" se rozumí list *Erythroxylon Coca* Lamarck, *Erythroxylon novo-granatense* (Morris) Hieronymus a jejich druhů, z čeledi *Erythroxylaceae*, a list jiných odrůd tohoto rodu, z nichž mohl by býti kokain získán přímo nebo získán chemickou cestou.

Surový kokain. - Výrazem "surový kokain" se rozumí všechny výrobky získané z listu kokového, jež přímo nebo nepřímo mohou sloužiti k výrobě kokainu.

Kokain. - Výrazem "kokain" se rozumí methyl-benzoyl levotočivý ekgonin ([α] D 20⁰ = -16⁰4 v 20 % chloroformovém roztoku s chemickým vzorcem C 17 H 21 NO 4.

Ekgonin. Výrazem "ekgonin" se rozumí levotočivý ekgonin ([α] D 20⁰ = -45⁰6 v 5% vodného roztoku), jehož chemický vzorec jest C 9 H 15 NO 3 .H₂O, a všechny deriváty tohoto ekgoninu, které by mohly průmyslově sloužiti k jeho zpětnému získání.

Indické konopí. - Výrazem "indické konopí" se rozumí suchý, kvetoucí nebo plodonošný vrcholík pestíkových rostlin *Cannabis sativa* L., z něhož pryskyřice nebyla vyloučena, ať jest uveden do obchodu pod jakýmkoli pojmenováním.

HLAVA II.

Vnitřní dozor na surové opium a listy kokové.

Článek 2.

Smluvní strany se zavazují, že vydají zákony a nařízení, pokud se tak ještě nestalo, aby zajistily účinný dozor na výrobu, rozdělování a vývoz surového opia, zavazují se rovněž čas od času přehlížeti a zotřítí, bude-li toho zapotřebí, příslušné zákony a nařízení, jež vydají ve smyslu článku 1. Haagské Úmluvy z roku 1912 nebo této Úmluvy.

Článek 3.

Smluvní strany omezí se zřetelem k různým svým obchodním podmínkám počet měst, přístavů nebo jiných míst, jimiž vývoz nebo dovoz surového opia nebo listů kokových bude dovolen.

HLAVA III.

Vnitřní dozor na vyráběné drogy.

Článek 4.

Ustanovení této hlavy vztahují se na tyto látky:

- a) Opium medicínální,
- b) Surový kokain a ekgonin,
- c) Morfium, diacetyl morfia, kokain a jejich příslušné soli,

- d) Všechny přípravky officinální a neofficinální (zahrnujíc v to i prostředky zvané antiopium), které obsahují více než 02% morfia nebo více než 01% kokainu,
- e) Všechny přípravky, které obsahují diacetyl morfia:
- f) Přípravky galenické (výtažek a tinktura) indického konopí,
- g) Každý jiný omamný prostředek, na který se může tato Úmluva vztahovat podle článku 10.

Článek 5.

Smluvní strany vydají účinné zákony a nařízení, tak aby výroba, dovoz, prodej, rozdělování, vývoz a užívání látek, na něž se tato hlava vztahuje, bylo omezeno výlučně na potřeby lékařské a vědecké. Budou spolupracovat navzájem, aby bylo zabráněno užívání těchto látek k jakémukoli jinému účelu.

Článek 6.

Smluvní strany budou dozírat na všechny osoby, které vyrábějí, dovážejí, prodávají, rozdělují nebo vyvážejí látky, na něž se tato hlava vztahuje, jakož i na budovy, kde tyto osoby provozují takový průmysl nebo obchod.

Za tím účelem Smluvní strany budou povinny:

- a) Omezit výrobu látek uvedených v článku 4.b),c),g) výlučně na podniky a místnosti, které k tomu cíly jsou oprávněny,
- b) vyžadovat, aby všichni, kdož vyrábějí, dovážejí, provážejí, rozdělují nebo vyvážejí řečené látky, byli opatřeni oprávněním nebo dovolením provozovat tyto činnosti,
- c) vyžadovat od těchto osob, aby ve svých knihách vedly záznamy o vyrobeném, dovozeném, vyvezeném, prodaném a kterýmkoli jiným způsobem postoupeném množství řečených látek. Toto pravidlo nebude se nutně vztahovat na množství použitá lékaři, jakož i na prodeje učiněné na lékařská předpis lékárníky řádně oprávněnými, jsou-li předpisy v každém případě řádně uschovány lékařem nebo lékárníkem.

Článek 7.

Smluvní strany učiní opatření, aby každý převod v jejich vnitřním obchodu na neoprávněné osoby nebo každé držení těmito osobami látek, na něž se tato hlava vztahuje, bylo zakázáno.

Článek 8.

Zjistí-li Zdravotní komitét Společnosti Národů, když byl předložil otázku Stálému komitétu Mezinárodního úřadu veřejného zdravotnictví v Paříži za účelem podání dobrého zdání a zprávy, že některé přípravky obsahující omamné prostředky uvedené v této hlavě nemohou dát vznik náruživosti užívání jedů pro povahu léčivých látek, s nimiž jsou tyto přípravky sloučeny a které znemožňují ve skutečnosti jejich zpětné získání, Zdravotní komitét uvědomí o tomto zjištění Radu Společnosti Národů. Rada sdělí toto zjištění se Smluvními stranami, což bude mít v zápětí, že na dotyčné přípravky nebudou se ustanovení této Úmluvy vztahovat.

Článek 9.

Každá Smluvní strana může oprávniti lékárníky, aby vydali obecnstvu z vlastního popudu jako lék pro bezprostřední spotřebu v případě naléhavé nutnosti tyto opiové officinelní přípravky: Opiovou tinkturu, laudanum Sydenham, doverský prášek, nicméně největší dávka, jež může býti v tomto případě vydána, nesmí obsahovati více než 025 g officinelního opia a lékárník musí zaznamenati ve svých knihách podle článku 6 c) vydaná množství.

Článek 10.

Zjistí-li Zdravotní komitét Společnosti Národů, když byl předložil otázku Stálému komitétu Mezinárodního úřadu veřejného zdravotnictví v Paříži za účelem podání dobrého zdání a zprávy, že kterýkoli omamný prostředek, na nějž se tato Úmluva nevztahuje, jest způsobilý dáti vznik podobnému zneužití a vyvolati účinky právě tak škodné jako látky uvedené v této hlavě Úmluvy, uvědomí Zdravotní komitét Radu Společnosti Národů a doporučí jí, aby ustanovení této Úmluvy vztahovala se na tuto látku.

Rada Společnosti Národů oznámí toto doporučení Smluvním stranám. Smluvní strana, která přijme doporučení, oznámí svůj souhlas generálnímu tajemníkovi Společnosti Národů, jenž o tom uvědomí ostatní Smluvní strany.

Ustanovení této Úmluvy budou se ihned vztahovati na předmětnou látku ve vztazích mezi Smluvními stranami, které přijmou doporučení uvedené v předchozím odstavci.

HLAVA IV.

Indické konopí.

Článek 11.

1. Dodatek k ustanovením hlavy V. této Úmluvy, které budou se vztahovati na indické konopí a pryskyřici z něho vyloučenou, Smluvní strany se zavazují:

- a) Že zakáží vývoz pryskyřice vyloučené z indického konopí a obvyklé přípravky, jichž základem jest pryskyřice (jako hašiš, esrar, šira a džamba) do těch zemí, které zakázaly jejich užívání, a když jejich vývoz jest povolen, že budou požadovati předložení zvláštního dovozního osvědčení vydaného vládou státu dovozního, jímž se potvrzuje, že dovoz jest schválen k účelům vyznačeným v osvědčení a že pryskyřice a její přípravky nebudou opět vyvezeny,
- b) že budou požadovati, dříve než vydají pro indické konopí vývozní povolení zmíněné v článku 13, této Úmluvy, předložení zvláštního dovozního osvědčení vydaného vládou státu dovozního, jímž se potvrzuje, že dovoz jest schválen a určen výlučně k potřebám lékařským a vědeckým.

2. Smluvní strany budou prováděti účinný dozor, tak aby zabránily nedovolenému mezinárodnímu obchodu indickým konopím a obzvláště pryskyřicí.

HLAVA V.

Dozor na mezinárodní obchod.předložil

Článek 12.

Každá Smluvní strana bude požadovati, aby pro každý dovoz kterékoli z látek, na něž se tato Úmluva vztahuje, bylo opatřeno zvláštní dovozní povolení. Toto povolení bude

udávati množství, jež má býti dovezeno, jméno a adresu dovozce, jakož i jméno a adresu vývozce.

Na dovozním povolení bude vyznačena lhůta, v níž jest dovoz provést, může jím býti připuštěn dovoz i v několika zásilkách.

Článek 13.

1. Každá Smluvní strana bude požadovati, aby pro každý vývoz kterékoli z látek, na něž se vztahuje tato Úmluva, bylo opatřeno zvláštní vývozní povolení. Na tomto povolení bude udáno množství, jež má býti vyvezeno, jméno a adresa vývozce, jakož i jméno a adresa dovozce.
2. Smluvní strana bude požadovati, dříve než vydá toto vývozní povolení, aby osoba nebo firma žádající o vývozní povolení a dovozní osvědčení vydané vládou státu dovozního a potvrzující, že dovoz jest schválen. Každá Smluvní strana se zavazuje, že zavede pokud možno dovozní osvědčení, jehož vzor jest připojen k této Úmluvě.
3. Ve vývozním povolení bude určena lhůta, v níž jest vývoz provést, a uvedeno číslo a datum dovozního osvědčení, jakož i úřad, který je vydal.
4. Opis vývozního povolení bude zásilku doprovázeti a vláda, která vydá vývozní povolení, zašle jeho opis vládě země dovozní.
5. Jakmile dovoz bude proveden nebo projde-li lhůta stanovená pro dovoz, vrátí vláda dovozní země vývozní povolení s příslušným potvrzením na rubu vládě země vývozní. V tomto potvrzení bude vyznačeno množství skutečně dovezené.
6. Je-li skutečně vyvezené množství nižší než jest vyznačeno ve vývozním povolení, bude toto množství poznamenáno příslušnými úřady na vývozním povolení a na každém úředním opisu tohoto povolení.
7. Týká-li se žádost o vývoz zásilky, jež má býti uložena v celním skladišti dovozní země, může příslušný úřad vývozní země přijmouti na místě zmíněného dovozního osvědčení zvláštní, jímž příslušný úřad dovozní země potvrzuje, že povolil dovoz zásilky za shora zmíněných podmínek. V takovém případě bude ve vývozním povolení přesně vyznačeno, že zásilka jest vyvážena, aby byla uložena v celním skladišti.

Článek 14.

Aby bylo zajištěno úplné použití a provádění ustanovení této Úmluvy ve svobodných přístavech a ve svobodných pásmech, zavazují se Smluvní strany, že použijí svých platných zákonů a nařízení na svobodné přístavy a svobodná pásma ležící na jejich území a budou v nich vykonávati, pokud jde o látky uvedené v této Úmluvě, též dohled a dozor jako v jiných částech svého území.

Nicméně nezabraňuje tento článek žádné Smluvní straně používati na řečené látky ustanovení ráznějších ve svobodných přístavech a svobodných pásmech než v ostatních částech svého území.

Článek 15

1. Pro žádnou zásilku kterékoli z látek uvedených v této Úmluvě, je-li tato zásilka dovážena z jedné země do druhé, nebude povolen průvoz třetí zemí - ať tato zásilka jest či není přeložena s lodi nebo vozidla použitého - nebude-li předložen příslušným úřadům této země zásilku doprovázející opis vývozního povolení (nebo osvědčení o změně cesty, bylo-li toto osvědčení vydáno podle následujícího odstavce).

2. Příslušné úřady země, kterouž zásilka kterékoli z látek uvedených v této Úmluvě smí projít, učiní nutná opatření, aby zabránily změně cesty této zásilky na jiné místo určení, než jest označeno na opisu vývozního povolení (nebo na osvědčení o změně cesty), který doprovází tuto zásilku, pak-li vláda této země nepovolila tuto změnu cesty zvláštním osvědčením o změně cesty. Osvědčení o změně cesty bude vydáno jen po obdržení dovozního osvědčení podle ustanovení článku 13., jež vydá vláda, do jejíž země má řečená zásilka změnit cestu, toto osvědčení bude obsahovati tytéž údaje jako vývozní povolení podle předpisu článku 13., současně i jméno země, z níž tato zásilka byla původně vyvezena. Všechna ustanovení článku 13., jež se vztahují na vývozní povolení, budou se vztahovati rovněž na osvědčení o změně cesty. Kromě toho vláda země povolující změnu cesty zásilky, musí podržeti opis původního vývozního povolení (nebo osvědčení o změně cesty), který doprovázel řečenou zásilku v době jejího vstupu na území dotyčné země, a vrátiti je vládě, která jej vydala, oznamujíc jí současně jméno země určení, v jejíž prospěch změna cesty byla povolena.
3. V případech, kdy doprava se děje vzduchem, předcházející ustanovení tohoto článku nebudou platiti, jestliže letadlo přeletí bez přistání území třetí země. Přistane-li letadlo na území třetí země, jest užití ustanovení řečených, pokud to okolnosti dovolí.
4. Odstavec 1. až 3. tohoto článku nebude prejudikovati ustanovením kterékoli mezinárodní dohody omezující dovoz, který by mohl býti prováděn některou ze Smluvních stran na látky uvedené v této Úmluvě, když jsou přepravovány přímo.
5. Ustanovení tohoto článku nebudou se vztahovati na dopravu látek poštou.

Článek 16.

Je-li zásilka některé z látek uvedených v této Úmluvě vyloděna na území některé Smluvní strany a složena v celním skladišti, nebude moci býti vyzvednuta z tohoto skladiště, aniž by dovozní osvědčení vydané vládou země určení a potvrzující, že dovoz jest schválen, bylo předloženo úřadu, jemuž celní skladiště podléhá. Tento úřad vydá zvláštní povolení pro každou zásilku takto vyzvednutou a jím nahradí vývozní povolení zmíněné v článku 13., 14. a 15.

Článek 17.

Pokud prochází zásilka látek uvedených v této Úmluvě jako průvozní zboží územím některé Smluvní strany, nebo pokud jest tam uložena v celním skladišti, nesmí býti podrobena žádnému úkonu, který by změnil buď její povahu, nebo, a to bez povolení příslušného úřadu, její balení.

Článek 18.

Pokládá-li některá Smluvní strana za nemožné použití kteréhokoli ustanovení této hlavy na svůj obchod s jinou zemí z toho důvodu, že tato není stranou této Úmluvy, bude vázána použití ustanovení této hlavy, jen pokud to okolnosti dovolí.

HLAVA VI.

Stálý ústřední komitét.

Článek 19.

Stálý ústřední komitét bude jmenován do tří měsíců ode dne, kdy tato Úmluva nabude platnosti.

Ústřední komitét bude se skládati z osmi osob, které svoji odbornou schopností, svojí nestranností a svojí nezávislostí budou vzbuzovati všeobecnou důvěru.

Členové Ústředního komitétu budou jmenováni Radou Společnosti Národů.

Spojené Státy Severoamerické a Německo budou vyzvány, aby označily k účasti na tomto jmenování po jedné osobě. Při tomto jmenování bude vzat zřetel k důležitosti toho, aby v Ústředním komitétu byly v náležitém poměru osoby, které znají otázku omamných prostředků jak v zemích, kde jsou pěstěny a vyráběny, tak v zemích, kde jsou spotřebovány, a které mají vztahy k těmto zemím.

Členové Ústředního komitétu nebudou zastávati úřadů, které je činí přímo závislými na jejich vládách.

Členové Komitétu budou jmenováni na dobu pěti let a budou znovu volitelní.

Komitét zvolí svého předsedu a stanoví svůj jednací řád.

Pro zasedání Komitétu budou čtyři členové tvořiti guorum.

Rozhodnutí Komitétu vztahující se na článek 24. a 26. musí býti odhlasována naprostou většinou hlasů všech členů Komitétu.

Článek 20.

Rada Společnosti Národů v souhlasu s Komitétem učiní nutná opatření pro zřízení a činnost Komitétu, aby zaručena byla plná nezávislost tohoto orgánu při provádění jeho technických úkonů ve shodě s touto Úmluvou a aby zajištěn byl generálním tajemníkem chod správy Komitétu.

Generální tajemník bude jmenovati tajemníka a úřednictvo Ústředního komitétu na naznačení tímto Komitétem a s výhradou schválení Radou.

Článek 21.

Smluvní strany se shodují, že každoročně zašlou před 31. prosincem Stálému ústřednímu komitétu stanovenému článkem 19. odhady množství každé z látek uvedených v Úmluvě, která mají býti dovezena na jejich území pro vnitřní spotřebu během následujícího roku k účelům lékařským, vědeckým a jiným.

Tyto odhady nelze považovati za závazné pro příslušnou vládu, nýbrž budou oznámeny Ústřednímu komitétu jako pomůcky k výkonu jeho mandátu.

V případech, kde by okolnosti zavazovaly zemi, aby během roku změnila své odhady, oznámí tato země Ústřednímu komitétu opravené odhady.

Článek 22.

1. Smluvní strany se shodují, že každoročně nejpozději do tří měsíců (v případech uvedených v odstavci c) do pěti měsíců) po ukončení roku a způsobem, jenž bude naznačen Ústředním komitétem, zašlou jemu co nejúplnější a nejpřesnější statistiky vztahující se na předcházející rok:

a) pěstění surového opia a listů kokových,

- b) výrobě látek uvedených v hlavě III. článku 4. b), c), g) této Úmluvy a surovinách užívaných pro tuto výrobu. Množství látek, jehož se užívá k výrobě jiných derivátů než těch, které jsou uvedeny v této Úmluvě, bude ohlášeno odděleně,
- c) O zásobách látek uvedených v hlavě II. a III. této Úmluvy, které jsou v držení velkoobchodníků nebo států za účelem vnitřní spotřeby pro jiné potřeby než pro potřeby státu,
- d) O spotřebě mimo potřeby státu látek uvedených v hlavě II. a III. této Úmluvy,
- e) O množství látek uvedených v této Úmluvě, jež byla konfiskována v důsledku nedovoleného dovozu a vývozu, v těchto statistikách bude uveden způsob, jakým bylo naloženo s konfiskovanými látkami, jakož i všechny ostatní prospěšné údaje o konfiskaci a použití konfiskovaných látek.

Statistiky uvedené sub. a, b, c, d, e budou oznámeny Ústřednímu komitétu Smluvním stranám.

2. Smluvní strany se shodují, že do čtyř týdnů po ukončení každého období tří měsíců a pro každou z látek uvedených v této Úmluvě zašlou Ústřednímu komitétu způsobem, který jím bude předepsán, statistiky podle zemí původu nebo určení o dovozu a vývozu každé z těchto látek za předcházející čtvrtletí. Tyto statistiky budou zaslány telegraficky v případech, jež by Komitét určil, leda by množství nedosahovali minima, jež bude stanoveno pro každou látku Ústředním komitétem.
3. Dodávající statistiky podle tohoto článku vlády udávají odděleně množství dovezená nebo zakoupená pro státní potřebu, aby bylo možno určití množství požadovaná pro všeobecné potřeby lékařské a vědecké. Ústřední komitét nebude oprávněn klásti otázky nebo vyjádřiti jakékoli mínění, pokud jde o množství dovezená nebo zakoupená pro potřeby státu nebo o jejich upotřebení.
4. Ve smyslu tohoto článku látky držené, dovezené nebo koupené státem pro případný prodej nejsou považovány za skutečně držené, dovezené nebo koupené pro potřeby státu.

Článek 23.

K doplnění údajů oznamovaných Ústřednímu komitétu o konečném přídělu celého světového množství surového opia zašlou vlády zemi, v nichž užívání připravovaného opia jest dočasně povoleno, každoročně nejpozději do tří měsíců po ukončení roku Komitétu způsobem, který bude jím předepsán, kromě statistik, o nichž se činí zmínka v článku 22., co nejúplnější a nejpresnější statistiky, vztahující se na předchozí rok:

1. výrobě připravovaného opia a surovin užívaných k této výrobě,
2. O spotřebě připravovaného opia. Rozumí se, že Komitét nebude oprávněn klásti otázky nebo vyjadřovati jakékoli mínění o těchto statistikách a že ustanovení článku 24. nebudou se vztahovati na otázky uvedené v tomto článku, leda že Komitét zjistí nedovolené mezinárodní transakce ve značné míře.

Článek 24.

1. Ústřední komitét bude stále dohlížeti na pohyb mezinárodního obchodu. Jestliže zprávy, jež má po ruce, ho dovedou k závěru, že určitá země shromažďuje přílišná množství látky uvedené v této Úmluvě a hrozí takto státi se střediskem nedovoleného obchodu, bude míti

právo žádati dotyčnou zemi o vysvětlení prostřednictvím generálního tajemníka Společnosti národů.

2. Nebude-li vůbec podáno vysvětlení v přiměřené době, nebo jestliže daná vysvětlení nebudou dostatečná, bude míti Ústřední komitét právo upozorniti na to vlády všech Smluvních stran, jakož i Radu Společnosti Národů a doporučiti, aby žádný nový vývoz látek, na které se tato Úmluva vztahuje, nebo kterékoli z nich nebyl proveden s určením do dotyčné země po tak dlouho, až Komitét oznámí, že se mu dostalo uspokojení ohledně stavu v této zemi, pokud jde o řečené látky. Ústřední komitét oznámí současně vládě dotyčné země doporučení, které učinil.
3. Dotyčná země bude oprávněna vznést spornou otázku na Radu Společnosti Národů.
4. Každá vláda země vývozní, která nebude ochotna jednati podle doporučení Ústředního komitétu, bude rovněž oprávněna vznést spornou otázku na Radu Společnosti Národů. Nemíní-li tak učiniti, uvědomí ihned Ústřední komitét s udáním pokud možno svých důvodů, že není ochotna podřídit se doporučení Rady.
5. Ústřední komitét bude míti právo uveřejniti zprávu o sporné otázce a sděliti ji Radě, která ji předá vládám Smluvních stran.
6. Není-li v některém případě rozhodnutí Ústředního komitétu jednohlasné, jest uvést rovněž mínění menšiny.
7. Každá země bude vyzvána vyslati zástupce na zasedání Ústředního komitétu, na nichž bude zkoumána sporná otázka, která se jí přímo dotýká.

Článek 25.

Všechny Smluvní strany budou míti právo přátelsky upozorniti Komitét na každou otázku, která podle jejich zdání vyžaduje šetření. Nicméně nebude moci býti tento článek vykládat tak, jakoby rozšiřoval pravomoc Komitétu.

Článek 26.

Pokud jde o země, jež nejsou Smluvními stranami této Úmluvy, bude moci Ústřední komitét učiniti táz opatření, jež jsou vypočtena v článku 24. v tom případě, když zprávy, které má po ruce, dovedou jej k závěru, že ta která země hrozí se státi střediskem nedovoleného obchodu, v tomto případě učiní Komitét opatření, vyznačená v řečeném článku, pokud jde o oznámení příslušné zemi.

V takovém případě bude použito odstavců 3, 4 a 7 článku 24.

Článek 27.

Ústřední komitét předloží každoročně Radě Společnosti Národů zprávu o své činnosti. Tato zpráva bude uveřejněna a oznámena všem Smluvním stranám.

Ústřední komitét učiní všechna nutná opatření, aby odhady, statistiky, zprávy a výklady, jež má po ruce, podle článku 21., 22., 23., 24., 25. a 26. této Úmluvy, nebyly uveřejněny způsobem, který by mohl usnadniti činnost spekulantů nebo uškoditi zákonitému obchodu některé ze Smluvních stran.

HLAVA VII.

Všeobecná ustanovení.

Článek 28.

Každá ze Smluvních stran se zavazuje, že bude stíhati přiměřenými tresty, počítajíc v to v případě potřeby konfiskaci látek, jež jsou předmětem trestního činu, porušení zákonů a nařízení, která se vztahují na provádění ustanovení této Úmluvy.

Článek 29.

Smluvní strany budou co nejblahovolněji uvažovati o množnosti zavéstí zákonodárná opatření, aby potrestány byly činy, spáchané v rozsahu jejich pravomoci a směřující k napomáhání nebo k účastenství při spáchání činu na jakémkoli místě vně jejich pravomoci, pokud porušuje platné zákony tohoto místa a vztahuje se na předměty uvedené v této Úmluvě.

Článek 30.

Smluvní strany oznámí si navzájem prostřednictvím generálního tajemníka Společnosti Národů, pokud tak již neučinily, svoje zákony a nařízení, jež se týkají látek uvedených v této Úmluvě, jakož i zákony a nařízení vydaná k jejímu provedení.

Článek 31.

Tato Úmluva nahrazuje mezi Smluvními stranami ustanovení hlavy I., III. a V. Úmluvy podepsané v Haagu 23. ledna 1912. Tato ustanovení zůstanou v platnosti mezi Smluvními stranami a každým státem, který jest Smluvní stranou Haagské Úmluvy a který by nebyl Smluvní stranou této Úmluvy.

Článek 32.

1. Aby vyřídily pokud možno přátelsky spory, které by vznikly mezi Smluvními stranami o výklad nebo provádění této Úmluvy a které by nebyly mohly býti rozřešeny cestou diplomatickou, budou moci sporné strany před jakýmkoli řízením soudním nebo rozhodčím předložit tyto spory k dobrému zdání technickému orgánu, který by určila Rada Společnosti Národů k tomuto cíli.
2. Dobré zdání jest podati do šesti měsíců ode dne, kdy spor byl vznesen na uvedený technický orgán, leda že po vzájemné dohodě rozhodnou sporné strany prodloužití tuto lhůtu. Tento technický orgán stanoví lhůtu, ve které strany mají se rozhodnouti, zda přijímají jeho dobré zdání.
3. Dobré zdání nebude vázati sporné strany, nebude-li každou z nich.
4. Spory, které by nemohly býti vyřízeny ani přímo ani případně na podkladě dobrého zdání zmíněného technického orgánu, budou vzneseny na žádost jedné ze sporných stran na Stálý dvůr Mezinárodní spravedlnosti, leda že by bylo přikročeno k vyřízení sporu pomocí arbitráže nebo kterýmkoli jiným způsobem na základě některé stávající Úmluvy nebo zvláštní dohody, která by byla sjednána.
5. Na Dvůr spravedlnosti bude vznesen spor podle ustanovení článku 40. statutu Dvora.
6. Rozhodnutí sporných stran o tom, že předloží spor k dobrému zdání technickému orgánu stanovenému Radou Společnosti Národů nebo že užijí arbitráže, bude sděleno s

generálním tajemníkem Společenosti Národů a jeho prostřednictvím s ostatními Smluvními stranami, které budou mít právo přistoupiti k řízení.

7. Sporné strany musí předložit Stálému dvoru Mezinárodní spravedlnosti každý bod mezinárodního práva nebo otázku výkladu této Úmluvy, která by se vyskytla během řízení před technickým orgánem nebo rozhodčím soudem, o nichž by tento orgán nebo tento soud usoudil na žádost jedné ze stran, že předběžné rozřešení Dvorem je nezbytné pro vyřízení sporu.

Článek 33.

Tato Úmluva, jejíž text francouzský i anglický jest autentický, bude datována tímto dnem a bude až do 30. září 1925 vyložena k podpisu každému státu zastoupenému na konferenci, na níž byla vypracována tato Úmluva, každému členu Společenosti Národů a každému státu, jemuž Rada Společenosti Národů zašle za tímto účelem jeden výtisk této Úmluvy.

Článek 34.

Tato Úmluva jest podrobena ratifikaci. Ratifikační listiny budou uloženy u generálního tajemníka Společenosti Národů, který oznámí toto uložení členům Společenosti Národů, kteří Úmluvu podepsali, jakož i ostatním státům, které ji podepsaly.

Článek 35.

Počínajíc 30. zářím 1925 každý stát zastoupený na Konferenci, na níž byla vypracována tato Úmluva, a který jí nepodepsal, každý člen Společenosti Národů a každý stát, jemuž Rada Společenosti Národů zašle k tomu cíli jeden výtisk, bude moci přistoupiti k této Úmluvě.

Tento přístup provede se listinou, která bude zaslána generálnímu tajemníkovi Společenosti Národů a uložena v archivu sekretariátu. Generální tajemník oznámí ihned toto uložení členům Společenosti Národů, kteří podepsali tuto Úmluvu, a ostatním státům, které ji podepsaly, jakož i ostatním státům, které k ní přistoupily.

Článek 36.

Tato Úmluva vstoupí v platnost, jakmile bude ratifikována deseti Mocnostmi, počítajíc v to sedm států, které se zúčastní jmenování Ústředního komitétu podle znění článku 19., z nichž nejméně dva státy musí býti stálými členy Rady Společenosti Národů. Datem, kdy Úmluva vstoupí v platnost, bude devadesátý den po tom, kdy generální tajemník Společenosti Národů obdrží poslední potřebnou ratifikaci. Po této době nabude tato Úmluva účinnosti pro každou Smluvní stranu devadesátého dne po obdržení její ratifikace nebo oznámení o jejím přístupu.

Podle ustanovení článku 18. Paktu Společenosti Národů zapíše generální tajemník tuto Úmluvu v den, kdy vstoupila v platnost.

Článek 37.

Generálním tajemníkem Společenosti Národů bude veden zvláštní seznam o tom, které Smluvní strany podepsaly nebo ratifikovaly tuto Úmluvu, k níž přistoupily nebo ji

vypověděly. Tento seznam bude stále přístupný Smluvním stranám a členům Společnosti Národů a bude uveřejněn co nejčastěji podle pokynů Rady.

Článek 38.

Tuto Úmluvu lze vypověděti písemným oznámením zaslaným generálnímu tajemníkovi Společnosti Národů. Výpověď nabude účinnosti rok po datu jejího obdržení generálním tajemníkem a bude účinná jen pro stát, který ji vypověděl.

Generální tajemník Společnosti Národů oznámí každou výpověď, kterou obdržel, každému členu Společnosti Národů, který podepsal Úmluvu nebo k ní přistoupil, a ostatním státům, které ji podepsaly nebo k ní přistoupily.

Článek 39.

Každý stát, který podepsal nebo přistoupil k této Úmluvě, bude moci prohlásiti buď při svém podpisu nebo při uložení své ratifikace nebo svého přístupu, že jeho přijetí této Úmluvy nezavazuje buď celek nebo ten který z jeho protektorátů, kolonií, držav nebo zámořských území pod jeho svrchovaností nebo jeho pravomocí, nebo pro které přijal mandát Společnosti Národů, a bude moci později a podle článku 35. přistoupiti odděleně jménem kteréhokoli ze svých protektorátů, kolonií, držav nebo zámořských území, vyloučených takovým prohlášením.

Výpověď bude moci rovněž býti provedena odděleně pro každý protektorát, kolonii, državu nebo zámořské území, ustanovení článku 38. budou se vztahovati na tuto výpověď.

Na svědomí čehož shora jmenovaní plnomocníci podepsali tuto Úmluvu.

Dáno v Ženevě dne devatenáctého února 1925 v jediném exempláři, který bude uložen v archivu sekretariátu Společnosti Národů, jeho ověřený opis bude odevzdán všem státům zastoupeným na Konferenci a každému členu Společnosti Národů.

ALBÁNIE B. BLINISHTI

NĚMECKO H. VON ECKARDT

S výhradou připojenou k protokolu plenární schůze ze 16. února 1925. H.v.E.

S výhradou prozatímního odkladu provedení článku 13., odstavce 4. obdobného ustanovení článku 15. a článku 22., odstavce 2.

Vzhledem k zvláštním okolnostem, v nichž se nachází, vyhrazuje si federální vláda možnost odložití prozatímně a na dobu trvání těchto okolností provedení ustanovení shora uvedených o zasílání opisu vývozního povolení a osvědčení o změně cesty vládě země dovozní. Nicméně bude nadále prováděti režim dovozních a vývozních osvědčení přijatý v důsledku doporučení poradní komise pro otázky obchodu opiem a jiných škodlivých drog. Z týchž důvodů a pokud řečené zvláštní okolnosti budou trvati, vyhrazuje si federální vláda, aby mohla prozatímně odložití provedení ustanovení o zasílání čtvrtletních statistik Ústřednímu komitétu. Bude však nadále podávati roční zprávu.

RAKOUSKO EMERICH PFLUGL

FERNARD PELTZER

BELGIE DR. FERD. DE MYTTENAERE

PEDRO PERNAMBUCO f.

BRAZILIE H. GOTUZZO

ŘÍŠE BRITSKÁ MALCOLM DELEIVINGNE

KANADA R. DANDURAND

COMMONWEALTH AUSTRÁLSKÝ M. L. SHEPHERD

UNIE JIHOAFRICKÁ J. S. SMIT

NOVÝ ZÉLAND J. ALLEN

Podle článku 39. jest Úmluva přijata Novým Zélandem ve jménu mandátového území
západní Samoy. J.A.

11.září 1925

INDIE R. SPERLING

SVOBODNÝ STÁT IRSKÝ MICHAEL MAC WHITE

BULHARSKO D. MIKOFF

ČILE EMILIO BELLO-C.

KUBA ARISTIDES DE AGUERO

Y BETHENCOURT

DÁNSKO A. OLDENBURG

(s výhradou ratifikace)

ŠPANĚLSKO EMILIO DE PALACIOS

FRANCIE G. BOURGOIS

A. KIRCHER

Francouzská vláda jest povinna učiniti se své strany veškeré výhrady, pokud jde o kolonie,
protektoráty a mandátová území, jež jsou pod její pravomocí, o možnosti předkládati ve lhůtě
přesně vymezené čtvrtletní statistiky, o nichž jedná odstavec 2. článku 22. G.B. A.K.

ŘECKO Ad referendum

VASSILI DENDRAMIS

MAĎARSKO DR. BARANYAI ZOLTÁN

JAPONSKO S. KAKU

Y. SUGIMURA

LOTYŠSKO W. G. SALNAIS

LUCEMBURSKO CH. G. VERMAIRE

NICARAGUA A. SOTTILE

v. WETTUM

NIZOZEMSKO J. B. M. COEBERGH

A. D. A. DE KAT ANGELINO

PERSIE

Ad referendum a s výhradou vyhovění, jež bude dáno Společností Národů žádosti Persie
vyložené v jejím memorandu. O. D. C. 24.

PRINC ARFA-OD-DOVLEH

MIRZA RIZA KHAN

POLSKO CHODŽKO

A. M. BARTHOLOMEU

PORTUGALSKO FERREIRA

R. J. RODRIGUES

KRÁLOVSTVÍ SRBŮ, CHORVATŮ

A SLOVINCŮ M. JOVANOVIČ

SIAM DAMRAS

SUDAN WASEY STERRY

ŠVÝCARSKO PAUL DINICHERT

S odvoláním na prohlášení formulované švýcarskou delegací na 36. plenární schůzi
Konference o zasílání čtvrtletních statistik, o nichž jedná článek 22. odst. 2.

ČESKOSLOVENSKO FERDINAND VEVERKA

URUGUAY E. E. BUERO

VZOR DOVOZNÍHO OSVĚDČENÍ.

Mezinárodní opiová Úmluva.

Úřední dovozní osvědčení.

Číslo

Potvrzujeme tímto, že ministerstvopověřené prováděním zákona o omamných prostředcích uvedených v Mezinárodní Opiové Úmluvě, povolilo dovoz:

a) Jméno, adresa a zaměstnání dovozce.

.....

b) Přesný popis omamného prostředku a množství určené k dovozu.

.....

c) Jméno, adresa firmy země vývozní , která dodává omamný prostředek. původem ze

.....

d) Udati všechny zvláštní podmínky, jichž třeba zachovati, uvést na příklad, že omamný prostředek nemá být odeslán poštou. s výhradou těchto podmínek

.....

a prohlašujeme, že zásilka určená k dovozu jest nutná:

1. pro zákonité potřeby (v případě surového opia a listu kokového),¹

2. pro výhradné potřeby lékařské a vědecké (v případě omamných prostředků uvedených v hlavě III. Úmluvy a indického konopí).

Za ministra a z jeho rozkazu

(Podpis)

(Hodnost)

(Datum).....

¹ Země, které nepotlačily návyk kouření opia a které přejí si dovážeti surové opium k výrobě připravovaného opia, musí vydati osvědčení udávající, že surové opium, jež má být dovezeno, jest určeno k výrobě připravovaného opia, že kuřáci jsou podrobeni vládním omezením, než dojde k úplnému potlačení opia, a že dovezené opium nebude znovu vyvezeno.

(Překlad.)

DRUHÁ OPIOVÁ KONFERENCE.

Protokol.

Podepsání, zástupci určitých států, které podepsaly Úmluvu o omamných prostředcích podepsanou dnešního dne, a náležitě zplnomocnění k tomuto cíli,

Berouce na vědomí Protokol podepsaný dne 11. února tisícistého devítistého dvacátého pátého zástupci států, které podepsaly Dohodu podepsanou téhož dne o užívání připravovaného opia,

Shodují se na těchto ustanoveních:

I.

Státy, které podepsaly tento Protokol, uznávajíce, že mají povinnost podle znění hlavy I. Haagské Úmluvy prováděti na pěstění, rozdělování a vývoz surového opia dostatečný dozor, aby zamezily nedovolený obchod, zavazují se, že učiní nutná opatření k úplnému zamezení do pěti let od tohoto dne, aby podloudnictví opiem netvořilo vážné překážky v účinném potlačení užívání připravovaného opia na územích, kde toto užívání jest prozatím dovoleno.

II.

Otázka, zda závazek uvedený v článku I. byl úplně splněn, bude rozhodnuta na konci řečeného období pěti let komisí, která bude ustanovena Radou Společnosti Národů.

III.

Tento Protokol vstoupí v platnost pro každý ze států, které jej podepsaly, téhož dne jako Úmluva o omamných prostředcích podepsaná dnešním dnem. Články 33. a 35. Úmluvy vztahují se na tento Protokol.

Čemuž na svědomí byl dán tento Protokol v Ženevě devatenáctého února 1925 v jediném exempláři, který bude uložen v archivu sekretariátu Společnosti Národů a jehož ověřený opis bude vydán všem státům, zastoupeným na Konferenci a každému členu Společnosti Národů.

ALBÁNIE B. BLINISHTI
NĚMECKO H. VON ECKARDT
ŘÍŠE BRITSKÁ MALCOLM DELEIVINGNE
KANADA W. A. RIDDELL
COMMONWEALTH AUSTRALSKÝ M. L. SHEPHERD
UNIE JIHOAFRICKÁ J. S. SMIT
NOVÝ ZÉLAND J. ALLEN
INDIE R. SPERLING
BULHARSKO D. MIKOFF
ČILE EMILIO BELLO-C.
ARISTIDES DE AGUERO
KUBA Y BETHENCOURT
Ad referendum
ŘECKO VASSILI DENDRAMIS
S. KAKU
JAPONSKO
Y. SUGIMURA
LOTYŠSKO W. G. SALNAIS

LUCEMBURSKO CH. G. VERMAIRE
NICARAGUA A. SOTTILE
v. WETTUM
NIZOZEMSKO J. B. M. COEBERGH
A. D. A. DE KAT ANGELINO
PRINC ARFA-OD-DOVLEH
PERSIE
MIRZA RIZA KHAN
A. M. BARTHOLOMEU
FERREIRA
PORTUGALSKO
R. J. RODRIGUES
KRÁLOVSTVÍ SRBŮ, CHOTVATŮ
a SLOVINCŮ M. JOVANOVIČ
SIAM DAMRAS
SUDAN WASEY STERRY
ČESKOSLOVENSKO FERDINAND VEVERKA

PROZKOUMAVŠE TUTO ÚMLUVU I PROTOKOL SCHVALUJEME A POTVRZUJEME
JE.

TOMU NA SVĚDOMÍ JSME TENTO LIST PODEPSALI A K NĚMU PEČEŤ
REPUBLIKY ČESKOSLOVENSKÉ PŘITISKNOUTI DALI.
NA HRADĚ PRAŽSKÉM, DNE 5. BŘEZNA LÉTA TISÍCÍHO DEVÍTISTÉHO
DVACÁTÉHO SEDMÉHO.

PRESIDENT REPUBLIKY ČESKOSLOVENSKÉ:

T. G. MASARYK v.r.
MINISTR ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ:
Dr. EDVARD BENEŠ v.r.

Vyhlašuje se s tím, že ratifikační listina Československé republiky byla uložena ve smyslu čl. 34. úmluvy dne 11. dubna 1927 u generálního tajemníka Společnosti Národů. Dle čl. 36. vstoupí úmluva v platnost, jakmile bude ratifikována deseti státy, počítajíc v to sedm států, které zúčastní se jmenování Ústředního komitétu podle znění čl. 19., z nichž nejméně dva státy musí býti stálými členy Rady Společnosti Národů, a to 90 dní po složení ratifikační listiny posledním z desíti států.

Mimo Československou republiku ratifikovaly tuto úmluvu tyto státy:

Velká Británie (17.II.1926), Austrálie (17.II.1926), Jihoafrická Unie (17.II.1926), Nový Zéland (17.II.1926), Indie (17.II.1926), Sudan (20.II.1926), Portugalsko (13.IX.1926), Salvador (2.XII.1926), Bulharsko (9.II.1927), Polsko (16.VI.1927), Gdaňsk (16.VI.1927), Francie (2.VII.1927).

Kromě toho k úmluvě přistoupily tyto státy: Egypt (16.III.1926), Rumunsko (26.III.1926, s výhradou ratifikace), San Marino (21.IV.1926), Dominikánská republika (ad referendum), Bahamy (22.X.1926), Monaco (9.II.1927), Bolivie (19.I.1927, s výhradou ratifikace).

Dr. Beneš v.r.

135.

Zákon

ze dne 13.července 1928, jímž se mění a částečně doplňuje zákon ze dne 29.května 1923, č.128 Sb. z. a n., o provádění Mezinárodní opiové konvence ze dne 23.ledna 1912, vyhlášené pod č.159 sb. z. a n. z roku 1922, a jímž se provádí Mezinárodní opiová úmluva ze dne 19.února 1925, vyhlášená pod č. 147 Sb. z. a n. z roku 1927.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně: Čl. I. Zákon č. 128/1923 Sb. z. a n. mění a doplňuje se takto:

1. V § 3 se nahrazuje odstavec třetí ustanovením tohoto znění: "Lékárníci řádně oprávnění, odpovědní správcové veřejných a ústavních (domácích) lékáren, jakož i lékaři a zvělolékaři mající domácí (příruční) lékárnu, jsou povinni vésti ve svých knihách záznamy o koupeném a na lékařský předpis nebo lékaři mající domácí (příruční) lékárnu prodaném množství surového kokainu a ekgoninu, dále morfia, diacetylu morfia, kokainu a jich příslušných solí, jakož i vůbec kteréhokoliv jiného omamného prostředku, vyhlášeného ministerstvem veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy, který by mohl podle všeobecně uznaných vědeckých výzkumů sloužiti k obdobnému zneužívání a míti za následek tytéž škodné účinky. Způsob vedení záznamů bude stanoven nařízením."
2. V § 6, odst. 1., připojuje se za slova: "vývoz a dovoz surového opia" doplněk "a listů kokových".
3. V § 7 připojuje se nový odstavec 4., tohoto znění: "Látky, které jsou předmětem trestného činu, mohou býti v každém případě prohlášeny za propadlé a prodány osobám a podnikům, které jsou podle platných předpisů oprávněny jimi obchodovati. Výtěžek prodeje plyne do státní pokladny". Čl. II. Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení. Provedením pověřuje se ministr veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy v dohodě s ministrem průmyslu, obchodu a živností a s ministrem financí.

T.G. Masaryk v.r.

Dr. Šrámek v.r.

Dr. Tiso v.r.

37.

Vládní nařízení

ze dne 14.března 1929, jímž se provádí zákon o Mezinárodní opiové úmluvě ze dne 19.února 1925, vyhlášené pod 4. 147 Sb. z. a n. z roku 1927.

Vláda republiky Československé nařizuje podle čl. I., a 2, zákona ze dne 13. července 1928, č. 135 Sb. z. a n., jímž se mění a částečně doplňuje zákon ze dne 29. května 1923, č. 128 Sb. z. a n., o provádění Mezinárodní opiové konvence ze dne 23.ledna 1912, vyhlášené pod č. 159 Sb. z. a n.z roku 1922, a jímž se provádí Mezinárodní opiová úmluva ze dne 19.února 1925, vyhlášená pod č. 147 Sb. z. a n. z roku 1927:

§ 1.

1. Lékárníci řádně oprávnění, odpovědní správcové veřejných a ústavních (domácích) lékáren, jakož i lékaři a zvěrolékaři mající domácí (příruční) lékárnu, jsou povinni vésti ve svých knihách přesné záznamy o nákupu a prodeji látek uvedených v čl. I., č. 1, zákona č. 135/1928 Sb. z. a n.
2. V těchto záznamech jest uvést: množství zboží, jež jest na skladě, množství přijatého, zpracovaného, prodaného nebo jinak postoupeného a vyvezeného zboží s příslušným datem, a to pro každou látku zvlášť.
3. V záznamech uvést jest při každé položce též jméno druhé strany súčasné (prodávajícího, dovozce, kupce, přijímatele).

§ 2.

1. Vývoz listů kokových dovolu je pouze těmito místy: Č. Velenice, Cheb, Podmokly-Děčín, Ústí n. L., Břeclav, Opava, Petrovice, Bohumín, Bratislava, Parkan a Královo nad Tisou.
2. Dovo z listů kokových dovolu je pouze těmito místy: Praha, Č. Velenice, Cheb, Podmokly-Děčín, Ústí n. L., Liberec, Brno, Břeclav, Opava, Bohumín, Bratislava, Parkan a Královo nad Tisou.

§ 3.

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem vyhlášení. Jeho provedením pověřuje se ministr veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy v dohodě s ministry průmyslu, obchodu a živností a financí.

Udržal v.r.
Dr. Tiso v.r.
Dr. Šrámek v.r.
Černý v.r.
Novák v.r.
Dr. Vlasák v.r.
Najman v.r.
Dr. Srdínko v.r.
Dr. Spina v.r.
Dr. Nosek v.r.
Dr. Mayr-Harting v.r.
Dr. Labaj v.r.
Dr. Štefánek v.r.

29.

Zákon

ze dne 27.ledna 1938 kterým se provádějí Mezinárodní opiová úmluva ze dne 23. ledna 1912, vyhlášená pod č. 159/1922 Sb. z. a n., Mezinárodní opiová úmluva ze dne 19. února 1925, vyhlášená pod č. 147/1927 Sb. z. a n., a Úmluva o omezení výroby a úpravě distribuce omamných látek ze dne 13. července 1931, vyhlášená pod č. 173/1933 Sb. z. a n. (opiový zákon).

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1.

1. Úřednímu dozoru podrobují se výroba, zpracování (přepřacování), příprava, rozdělování, obchod, dovoz, průvoz a vývoz dále uvedených látek, ať již byly z částí vyrobeny nebo zcela ratifikovány, a to i když vzniknou cestou syntetickou.

Skupina I.

Surové opium, zpracované opium, opium lékařské, indické konopí, listy kokové, surový kokain.

Skupina II.

Podskupina a):

Morfin a jeho soli, čítajíc v to přípravky vyrobené přímo ze surového nebo lékařského opia a obsahující více než 20% morfinu, diacetylmorfin a ostatní estery (estery- soli)morfinu a jejich soli, kokain a jeho soli, čítajíc v to přípravky vyrobené přímo z listu koka a obsahující více než 0,1% kokainu, všechny estery ekgoninu a jejich soli, dihydrooxykodeinon a jeho soli eukodal a dinarkon, názvy to chráněné, dihydrokodeinon a jeho sůl dikodid, název to chráněný, di-hydromorfinon a jeho sůl dilaudid, název to chráněný, acetyldihydrokodeinon nebo acetylodeme-thylodihydrothebain a jejich sůl acedikon, název to chráněný, dihydromorfin a jeho sůl paramorfan, název to chráněný, jejich estery a soli kterékoliv z těchto látek a jejich esterů, N-oxymorfin (genomorfin, název to chráněný), sloučeniny N-oxymorfinové, jakož i ostatní sloučeniny morfinu o dusíku pětimocném.

Podskupina b):

Ekgonin, thebain a jejich soli, ethery morfinu, jako benzylmorfin a jejich soli, vyjímajíc methylmorfin (kodein), ethylmorfin a jejich soli.

Skupina III.

Methylmorfin (kodein), ethylmorfin a jejich soli.

Skupina IV.

1. Všechny přípravky (oficinální nebo neoficinální, zahrnujíc v to i prostředky zvané antiopium), obsahující aspoň 0,2% morfinu nebo více než 0,1% kokainu, jakož i roztoky nebo jejich zředění, ať jsou ve hmotě beztvárné, tekuté nebo tuhé, a přípravky obsahující více než 0,1% diacetylmorfinu, každý nový derivát morfinu, kokainu nebo jejich solí nebo každý jiný alkaloid opia nebo vůbec kterýkoliv jiný přípravek vyhlášený ve Sbírce zákonů a nařízení ministerstva veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy v dohodě s ministerstvem průmyslu, obchodu a živností, který by mohl podle všeobecně uznaných vědeckých výzkumů sloužiti k obdobnému zneužívání a míti za následek tytéž škodné účinky.

2. Všechny látky výše uvedené, dále prostě "látky" zvané, jsou definovány Mezinárodními opiovými úmluvami, které se tímto zákonem provádějí.

§ 2.

1. Výrobou (vlastní výrobou) "látek" rozumí se výroba nebo rafinování alkaloidů nebo jejich směsí včetně výroby jejich solí ze surovin (opia, surového kokainu a pod.) či syntheticky.
2. Přípravou rozumí se každá výroba z hotových "látek" nebo jejich směsí, při čemž chemické složení "látek" se v základě nemění.
3. Zpracováním (přepracováním) rozumí se zpracování "látek" cestou chemickou, při čemž se chemické složení látky v základě mění. Je-li některá z "látek" zpracována na jiné "látky", je tento postup považován za zpracování vůči "látce" první a za výrobu vůči "látce" druhé.

§ 3.

"Látka" uváděná do oběhu i každý přípravek obsahující "látku" musí býti označeny kromě případným chráněným jménem "látky" s udáním procenta "látky". Toto ustanovení nevztahuje se na léky připravené v lékárně na lékařský (veterinářský) předpis.

§ 4.

Výroba, dovoz, průvoz, vývoz, prodej, rozdělování a požívání "zpracovaného opia", jakož i škarů a veškerých zbytků opia vykouřeného jsou zakázány.

§ 5.

1. Jakýkoli výrobek pocházející z některého fenanthrenového alkaloidu opia nebo ekgoninových alkaloidů listů koka, pokud takový výrobek nebyl do dne účinnosti tohoto zákona využit k potřebám lékařských nebo vědeckým, smí býti uváděn do obchodu, vyráběn, připravován a zpracováván pro obchod jen po předchozím svolení ministerstva veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy.
2. Udělené svolení nenahrazuje povolení potřebná jinak podle tohoto zákona nebo podle jiných platných předpisů.

§ 6.

Vývoz diacetylmorfinu a jeho solí, jakož i přípravků obsahujících diacetylmorfin a jeho solí se zakazuje, výjimečně, žádá-li o dovoz vláda země, v níž není diacetylmorfin vyráběn, může ministerstvo veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy v dohodě s ministerstvem národní obrany dovoliti vývoz ve množství, jehož je potřeba k lékařským a vědeckým potřebám této země.

§ 7.

1. „Látky“ smějí býti vyráběny, připravovány, zpracovány, jakož i na skladě chovány u výrobce, po případě u toho, kdo je připravuje či zpracuje, nebo ve velkoobchodu nebo v lékárně pouze v takovém rozsahu jak to připustí ministerstvo veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy vzhledem k ustanovením Mezinárodních opiových úmluv.
2. Vládní nařízení stanoví, jak "látky" a přípravky je obsahující mají býti chovány na skladě.

§ 8.

1. Dovoz, průvoz a vývoz "látek", pokud podle ustanovení Mezinárodních opiových úmluv a tohoto zákona je přípustný, je dovozen pouze na dovozní, průvozní, pokud se týče, vývozní osvědčení, které vydává ministerstvo veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy v

dohodě s ministerstvem průmyslu, obchodu a živností, a jde-li o vývoz, též v dohodě s ministerstvem národní obrany.

2. Vývoz "látek" do zemí, držav, osad a území najatých ostatních smluvních Mocností může býti připuštěn pouze s určením pro osoby, které obdržely oprávnění nebo dovolení podle zákonů a nařízení země dovozní.
3. Podrobnosti stanoví vládní nařízení.

§ 9.

Způsob dovozu (§ 1), dále způsob označení surového opia a listů kokových určených k vývozu a určení míst, jimiž dovoz, průvoz a vývoz surového opia a listů kokových, jakož i surového kokainu je dovolen, stanoví vládní nařízení.

§ 10.

1. "Látky" uvedené v § 1, s výjimkou "zpracovaného opia" (§ 4), smí ve velkém vyráběti, připravovati a zpracovávat (přepřacovávat) jen, kdo má koncesi podle předpisů živnostenského řádu (živnostenského zákona) k výrobě jedů a látek a přípravků určených k léčebným účelům, pokud to není vyhrazeno lékárnám, a komu mimo to bylo uděleno ještě zvláštní povolení podle odstavce 3. Toto zvláštní povolení obsahuje, není-li v něm jinak stanoveno, též oprávnění "látky" k účelům, pro které bylo zvláštní povolení uděleno ve velkém nakupovati, jakož i "látky" míti na skladě a je ve velkém do obchodu uváděti.
2. S "látkami" v § 1, s výjimkou "zpracovaného opia" (§ 4), smí ve velkém obchodovati (nakupovati, míti na skladě, prodávati, dovážeti, vyvážeti) jen, kdo má koncesi podle předpisů živnostenského řádu (živnostenského zákona) k prodeji jedů a látek a přípravků určených k léčebným účelům, pokud to není vyhrazeno lékárnám, a komu mimo to bylo uděleno ještě zvláštní povolení podle odstavce 3.
3. Zvláštní povolení podle odstavce 1 a 2 na žádost uděluje a v případě písm. c) též osobu odpovědnou schvaluje ministerstvo veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy v dohodě s ministerstvem národní obrany podle volného uvážení. Na udělení zvláštního povolení ani na schválení odpovědné osoby není právního nároku. V žádosti jest uvést zejména:
 - a) jméno žadatelovo a stanoviště podniku,
 - b) přesně předmět podnikání, o jehož povolení se žádá, tedy údaj, kterých "látek" se povolení týká, dále zda jde o vlastní výrobu, přípravu či zpracování (přepřacování) podle odstavce 1 nebo výlučně o obchod ve velkém podle odstavce 2,
 - c) není-li žadatel osoba fysická, též jméno osoby odpovědné za plnění povinností vyplývajících z tohoto zákona.
4. K žádosti jest též připojiti doklad o koncesi podle odstavce 1, pokud se týče, podle odstavce 2 a v případě odstavce 3, písm. c) též doklady o osobní způsobilosti osoby odpovědné. Za způsobilou může býti uznána, jde-li o udělení zvláštního povolení podle odstavce 1, pokud se týče, podle odstavce 2, jen osoba, která vyhovuje předpisům o průkazu způsobilosti pro udělení koncese dotčené v odstavci 1, pokud se týče, v odstavci 2, po případě ještě dalším ustanovením, která mohou býti vydána vládním nařízením.
5. Zemře-li odpovědná osoba, vystoupí-li ze služeb majitele zvláštního povolení (oprávněného), byl-li jí zakázán výkon její funkce (§ 24, odst. 2) nebo nemůže-li z jakýchkoliv jiných důvodů vykonávati svoji funkci, jest oprávněný povinen do tří dnů ohlásiti ministerstvu veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy ke schválení jinou způsobilou odpovědnou osobu. Nebude-li tato osoba schválena, musí oprávněný do tří dnů po doručení příslušného výměru ohlásiti odpovědnou osobu novou. Nebude-li ani tato osoba, schválena, odejme jmenované ministerstvo oprávněnému udělené zvláštní povolení.

6. Nemůže-li osoba fyzická, která má zvláštní povolení, z jakýchkoliv důvodů vykonávat toto své oprávnění, je povinna do tří dnů ohlásiti ministerstvu veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy způsobilou odpovědnou osobu. Ustanovení druhé a třetí věty odstavce 5 platí i tu.
7. Převod zvláštního povolení na jinou osobu, propachtování a provozování náměstkem jsou zakázány.

§ 11.

1. Úřad může zvláštní povolení podmíniti složením záruky do výše 20.000 Kč k úhradě případně uložených pokut (§ 18). Záruku nutno složit:
 - a) v hotových penězích nebo
 - b) ve státních cenných papírech republiky Československé, počítajíc v to i státní železniční dluhopisy, nebo
 - c) v jiných cenných papírech domácích, t.j. vydaných a splatných na území republiky Československé, které jsou znamenány v Úředním kursovním listu Pražské peněžní bursy a jsou podle zákona způsobilé k ukládání sirotčích peněz, nebo
 - d) ve vkladních knížkách (listech) peněžních ústavů vyjmenovaných v § 2 zákona ze dne 10. října 1924, č. 239 Sb. z. a n., o vkladních knížkách (listech), akciových bankách a o revisi bankovních ústavů, ve znění čl. XIV zákona ze dne 21. dubna 1932, č. 54 Sb. z. a n., které jsou oprávněny vydávati vkladní knížky (listy). Ústavy, vyznačené v § 2, odst. 1, písm. b) uvedeného zákona, připojí osvědčení svého revisního ústředí, že jsou oprávněny vydávati vkladní knížky (listy), a že jejich finanční stav poskytuje dostatečnou jistotu, že splní své závazky.
2. Vzdá-li se oprávněný zvláštního povolení, musí to ohlásiti povolujícímu úřadu, který zásoby "látek" přidělí jinému oprávněnému, ačli tu není soukromé dohody mezi odstupujícím a jiným majitelem zvláštního povolení o převzetí zásob, schválené ministerstvem veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy. Totéž platí, bylo-li zvláštní povolení odňato podle ustanovení § 10, odst. 5 a 6, § 12, odst. 2, § 24, pokud se týče, nebylo-li podle § 17 zvláštní povolení uděleno nebo zaniklo-li dosavadní oprávnění proto, že žádost o zvláštní povolení podle § 17 nebylo podána ve lhůtě tam stanovené. Není-li při úředním přikázání zásob dohody o ceně přejímací, ustanoví tuto cenu povolující úřad na podkladě odhadu dvou znalců, z nichž po jednom jmenuje každá strana na své útraty.
3. Samostatní obchodní jednatelé zprostředkující obchod s "látkami" ve velkém podléhají týmž předpisům jako obchodníci s "látkami" ve velkém.
4. Seznam majitelů zvláštního povolení s údajem, k jakému podnikání bylo povolení uděleno, uveřejňuje se v Zemských věstnících. Stejným způsobem se uveřejní odnětí zvláštního povolení.
5. Ustanovení §§ 10 a 11 nedotýkají se oprávnění lékáren nakupovati, míti na skladě a vydávati "látky" na lékařský (veterinářský) předpis.
6. Majitelé zvláštního povolení smějí "látky" prodávati, pokud se týče dodávati nebo jinak postupovati jen lékárnám, sobě navzájem a vojenské správě, případně veřejným vědeckým ústavům (§ 13), dovážeti a vyvážeti pak jen podle ustanovení § 8.

§ 12.

1. Ten, komu bylo uděleno zvláštní povolení podle ustanovení § 10, smí zahájit provoz teprve, až k jeho žádosti okresní úřad zjistí, že provozovací místnosti vyhovují též účelu podle tohoto zákona. Ustanovení o zjištění podle předchozí věty platí i pro případ přeložení provozovny do jiných místností. Majitel živnostenského oprávnění, na nějž se vztahují ustanovení § 17, je povinen opatřiti si zjištění o vhodnosti provozovacích místností podle věty první, dříve než podle § 17 obdrží zvláštní povolení.

2. Okresní úřad, zemský úřad i ministerstvo veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy mohou kdykoliv podrobiti prohlídce provozovací místnosti a při tom nahlížeti do obchodních knih a jiných listin obchodních, uachovávajíce obchodní tajemství. Znemožňuje-li oprávněný úmyslně úředním orgánům řádné provedení prohlídky, odejme povolující úřad po zjištění této skutečnosti zvláštní povolení.

§ 13.

1. Veřejným vědeckým ústavům může ministerstvo veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy udělit povolení, aby směly nakupovati a na skladě chovati "látky", a to výhradně ke svým účelům vědeckým.
2. podrobnosti stanoví vládní nařízení.

§ 14.

1. Majitelé zvláštního povolení dotčeného v § 10 jsou povinni vésti záznamy o "látkách" a předkládati ministerstvu veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy pravidelné výkazy o jejich výrobě, přípravě, zpracování (přepřacování), rozdělování, obchodu, dovozu a vývozu.
2. Mimo pravidelné výkazy podle odstavce 1 je majitel zvláštního povolení povinen podati takový výkaz, po případě i další vysvětlení kdykoliv na požádání úřadu.
3. Oprávnění lékárníci a odpovědní správcové lékáren veřejných a ústavních (domácích) jsou povinni vésti záznamy a k vyzvání úřadu podati výkazy a vysvětlení o koupeném a na lékařský (veterinářský) předpis vydaném nebo lékaři (veterináři) majícímu lékařskou (veterinářskou) domácí (příruční) lékárnu prodaném množství "látek". Lékaři a veterináři mající lékařskou (veterinářskou) domácí (příruční) lékárnu jsou povinni vésti záznamy a k vyzvání úřadu podati výkazy a vysvětlení o koupeném a na lékařský (veterinářský) předpis vydaném množství "látek".
4. Majitelé zvláštního povolení dotčeného v § 10 jsou povinni po dobu 5 let uchovati doklady o přijatých a vydaných "látkách". Dokladem pro výdej "látek" v lékárnách jest lékařský (veterinářský) předpis, v kterémžto případě lékárna, z níž se lék vydává, jest oprávněna předpis si ponechati. Jde-li však o lék obsahující "látku" předepsaný na účet stran úlev požívajících, jest lékárník oprávněn ponechati si jako doklad pouze propis předpisu pořízený ordinujícím lékařem, originál musí býti odevzdán v každém případě při předkládání účtu straně, která lék platí. Lékaři ordinující na účet stran úlev požívajících jsou povinni propisovati recepty na léky obsahující "látky".
5. Vládní nařízení stanoví podrobný způsob vedení záznamů, úpravu výkazu podle odstavců 1 až 3 lhůty pro předkládání pravidelných výkazů podle odstavce 1, podrobnosti o dodávání "látek" v obchodu ve velkém, jakož i podrobnosti o pořizování propisů předpisů ordinujících lékařem podle odstavce 4.

§ 15.

1. Na "látky", které jsou nebo mohou býti zařazeny do § 1, odst. 1, skupina III., nevztahuje se ustanovení § 14, odst. 3.
2. Směsi obsahující jednu z "látek" dotčených v odstavci předchozím, jichž se používá k pravidelným účelům lékařským, nejsou podrobeny předpisům § 8, a rovněž se na ně nevztahuje ustanovení § 14, odst. 3.

§ 16.

Majitelé zvláštního povolení dotčeného v § 10 jsou povinni každoročně předkládati ministerstvu veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy odhady své potřeby "látek" na příští

kalendářní rok. Odhady musí být provedeny podle pokynů tohoto ministerstva a předloženy nejpozději do 1. června roku, který předchází roku, pro nějž se odhady provádějí.

§ 17.

1. Kdo před účinností tohoto zákona "látky" již oprávněně vyráběl, pokud se týče, je připravoval, zpracovával (přepřacovával) nebo s nimi oprávněně ve velkém obchodoval, je povinen nejpozději do 80 dnů ode dne účinnosti tohoto zákona požádati o zvláštní povolení podle § 10. Až do vyřízení včas podané žádosti může takový žadatel své dosavadní oprávnění dále vykonávat.
2. Nepodal-li majitel živnostenského oprávnění dotčený v odstavci předchozím včas žádost o zvláštní povolení podle § 10, nebo podal-li sice žádost v ustanovené lhůtě, avšak nebylo-li mu zvláštní povolení uděleno, naloží úřad s "látkami", které tento majitel má na skladě, podle § 11, odst. 2.

§ 18.

1. Přestupky tohoto zákona a vládních nařízení vydaných k jeho provedení trestají, nejde-li o čin soudně trestný, okresní úřady pokutou od 500 do 50.000 Kč nebo vězením (uzamčením) od 24 hodin do pěti měsíců. Pro případ nedobytnosti pokuty bude uložen podle míry zavinění náhradní trest vězení (uzamčení) do pěti měsíců.
2. "Látku", která je předmětem přestupku, může okresní úřad prohlásit propadlou, nehledě k tomu, komu náleží.

§ 19.

1. Kdo, nejsa k tomu oprávněn, úmyslně "látku" vyrobí, připraví, zpracuje, přepracuje, přechovává, má na prodej, uvede do oběhu, nabídne, doveze, vyveze nebo provede nebo zprostředkuje obchod s ní, bude potrestán soudem pro přečin tuhým vězením od tří měsíců do tří let a trestem na penězích od 5.000 Kč do 50.000 Kč, spáchal-li však čin ve velikém rozsahu nebo po živnostensku nebo za takových okolností, že z toho vzešlo těžké poškození těla nebo smrt člověka nebo nebezpečí pro život nebo zdraví lidí ve větším rozsahu, bude potrestán pro zločin žalářem od jednoho roku do pěti let a trestem na penězích od 10.000 Kč do 100.000 Kč.
2. Kdo vyrobí, sobě nebo jinému opatří nebo přenechá nebo přechovává nástroj nebo předmět, který je nepochybně určen k neoprávněné výrobě nebo k přípravě nebo k neoprávněnému zpracování nebo přepracování "látky", kdo se s někým spolčí k spáchání nebo páchaní činů uvedených v odstavci 1, bude potrestán soudem pro přečin tuhým vězením od jednoho měsíce do jednoho roku a trestem na penězích do 5.000 Kč.
3. Byly-li činnosti uvedené v odstavcích 1 a 2 spáchány v různých státech, pokládá se každá z nich za samostatný trestný čin.
4. Pokus přečinů uvedených v odstavcích 1 a 2 je trestný i v zemích Slovenska a Podkarpatoruské.

§ 20.

1. Podle § 19 bude potrestán také československý státní občan, který se dopustil trestného činu tam uvedeného v cizině. Bylo-li však v cizině trestní řízení proti němu pravoplatně zastaveno, bylo-li v cizině obžaloby pravoplatně zproštěn, odbyl-li si v cizině trest nebo byl-li mu trest v cizině prominut, nebo je-li podmíněčně odložen, může být pro týž čin znova stíhán jen, nařídí-li to ministerstvo spravedlnosti.
2. Podle § 19 bude potrestán také cizinec, který se dopustil trestného činu tam uvedeného v cizině, bude-li postižen v Československé republice a nedojde-li k jeho vydání. V případech uvedených v odstavci 1, věta druhá je stíhání cizince vyloučeno.

§ 21.

Odsuzuje-li soud pro trestný čin uvedený v § 19, vysloví, že lze odsouzeného dáti pod policejní dohled, a je-li odsouzený cizincem, že se vypovídá z území republiky.

§ 22.

Předměty, které jsou zřejmě určeny ke spáchání trestného činu uvedeného v § 19, kterými byl trestný čin podniknut nebo které byly trestným činem vyrobeny nebo získány, prohlásí soud propadlými, nehledě k výsledku trestného řízení. Nenáleží-li tyto předměty obviněnému, rozhodne o propadnutí krajský soud, u něhož trestní řízení se vede, nebo v jehož obvodě se předměty nalézají, ve shromáždění tří soudců v neveřejném sedění po slyšení veřejného žalobce a zúčastněné strany, na toto rozhodnutí mohou obě strany podati do tří dnů stížnost, o níž rozhodne vrchní soud.

§ 23.

Peněžité tresty uložené podle § 19 a výtěžek předmětů prohlášených propadlými podle § 22 připadají státu.

§ 24.

1. Osobě, která byla odsouzena pro přešůpek podle § 18 nebo pro přečin nebo pro zločin podle § 19, může úřad odníti na určitý čas nebo na vždy zvláštní povolení udělené podle § 10, po případě též příslušnou koncesi živnostenskou.
2. Byla-li odsouzena pro některý z trestných činů uvedených v odstavci 1 osoba odpovědná [§ 10, odst. 3, písm. c), odst. 5 a 6], může jí úřad zakázati na určitý čas nebo na vždy další výkon její funkce a odejmouti majiteli zvláštního povolení, v jehož službách tato odpovědná osoba byla, na určitý čas nebo na vždy toto zvláštní povolení po případě též příslušnou koncesi živnostenskou.
3. Příslušným k odnětí zvláštního povolení, pokud se týče, příslušné koncese živnostenské jest úřad, který oprávnění udělil, příslušným zakázati odpovědné osobě (odstavec 2) další výkon její funkce jest úřad, který ji schválil.

§ 25.

1. Ustanovení § 7, dále § 10, odst. 1, pokud se netýká uvádění "láték" do obchodu ve velkém, a ustanovení § 14, odst. 3 se nevztahují na vojenskou správu.
2. Vykonávati dozor nad "látkami", které pro svoje účely vyrábí, zpracovává nebo na skladě chová vojenská správa, náleží ministerstvu národní obrany.

§ 26.

1. Dnem účinnosti tohoto zákona pozby- vají platnosti zákon ze dne 29. května 1923, č. 128 Sb. z. a n., ve znění zákona ze dne 13. července 1928, č. 135 Sb. z. a n., o provádění Mezinárodních opiových úmluv z roku 1912 a 1925, a předpisy na podkladě tohoto zákona vydané.
2. Ustanovení zákona o obraně státu a předpisů jej provádějících zůstávají nedotčena.
3. Zákon provedou ministři veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy, zahraničních věcí, národní obrany, spravedlnosti a prů- myslu, obchodu a živností v dohodě se zúčastněnými ministry.

Dr. Beneš v.r. Dr. Hodža v.r.

Dr. Czech v.r. Machník v.r.

Dr. Krofta v.r. Dr. Dérer v.r.

Mlčoch v.r.

21.

Vyhláška

ministerstva veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy v dohodě s ministerstvem průmyslu, obchodu a živností ze dne 1.prosince 1927 o omamných prostředcích na něž vztahuje se zákon o provádění Mezinárodní opiové konvence.

Podle § 1 zákona ze dne 29.května 1923, čís. 128 Sb. z. a n., o provádění Mezinárodní opiové konvence ze dne 23.ledna 1912, vyhlášené pod číslem 159 Sb. z. a n. z r. 1922, rozšiřuji v dohodě s ministerstvem průmyslu, obchodu a živností účinnost tohoto zákona a prováděcího vládního nařízení ze dne 18. června 1925, čís. 147 Sb. z. a n., na listy kokové, surový kokain, ekgonin a indické konopí, případně pryskyřice z něho vyrobené a jejich přípravky.

Dr. Tiso v.r.

181.

Vyhláška

ministerstva veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy v dohodě s ministerstvem průmyslu, obchodu a živností ze dne 31.října 1930 o omamných prostředcích, na něž se vztahují zákona o provádění Mezinárodních opiových konvencí.

Podle zmocnění obsaženého v § 1 zákona ze dne 29.května 1923, č. 128 Sb. z. a n., o provádění Mezinárodní opiové konvence ze dne 23.ledna, 1912, vyhlášené pod č. 159 Sb. z. a n. z r. 1922, a v čl. I. č. 1 zákona ze dne 13. července 1928, č. 135 Sb. z. a n., jímž se mění a částečně doplňuje zákon č. 128/1923 Sb. z. a n., a jímž se provádí Mezinárodní opiová úmluva ze dne 19.února 1925, vyhlášená pod č. 147 Sb. z. a n. z r. 1927, vyhlašuji, a to pokud jde o úřední dozor v dohodě s ministerstvem průmyslu, obchodu a živností, že úřednímu dozoru a povinným záznamům, jež jest vésti v lékárnách, podle výše uvedených zákonů a prováděcích nařízení ze dne 18.června 1925, č. 147 Sb. z. a n., a ze dne 14.března 1929, č. 37 Sb. z. a n., podobají se dále tyto přípravky: eucodal, dicodid, dilaudid, benzoyl- morphin, methylekgonin a benzoylekgonin.

Dr. Spina v.r.

ŠVÝCARSKÁ DROGOVÁ POLITIKA: VNITROPOLITICKÉ A ZAHRANIČNÍ DOPADY

Florian RICKLIN

Vývoj švýcarské politiky za poslední 10 let

Rád bych podal přehled situace ve švýcarské drogové politice tak, jak se vyvíjela za posledních 10 let. Soustředím se především na Curych, kde žiji, protože Curych je pro pochopení švýcarské drogové politiky v mnoha ohledech příkladný. Hrál totiž v posledních deseti letech ústřední úlohu v poslední liberalizaci přístupu k omamným látkám.

Tento vývoj nenásledovaly všechny části Švýcarska. Zákon o omamných prostředcích, který ve Švýcarsku platí, zcela jasně jakékoli zacházení s omamnými látkami zakazuje: dokonce i jejich konzum je zakázán natolik výslovně, že takovou formulaci najdete jen v málo zemích. V mnoha švýcarských kantonech se zákon také dosud uplatňuje. V jiných kantonech, např. v Curychu, se však dnes již vůbec nedodržuje. Naopak: je zde možné podávat závislým heroin ve speciálních střediscích, státních i soukromých, a policie ani justice nezasahuje. V celém Švýcarsku dnes máme asi 800 takových center pro závislé. A je to teprve začátek - tzv. pokusná fáze, která se má později uplatnit v širším měřítku. Vedle toho existuje řada ilegálních drogových scén, jež úřady tolerují: např. tzv. sociální byty placené městem, kde se drogy konzumují a prodávají, aniž by tomu kdo bránil.

Jak k tomu došlo?

V průběhu osmdesátých let se v městě Curychu začala stále více tolerovat otevřená heroinová scéna. To znamená, že policie přestala důsledně zamezovat a postihovat intravenózní aplikaci drog i obchod s heroinem na veřejných místech. Současně začaly být ve většině médií potlačovány informace o nebezpečích a škodlivých účincích heroinu, kokainu a konopí, takže se mezi obyvatelstvem začalo šířit určité znejistění v přístupu k drogovému problému. Zatímco ještě několik let předtím panovalo obecné přesvědčení, že omamné látky jsou škodlivé a jejich konzum nežádoucí, slyšeli jsme náhle názory, že samotné požívání drog není problémem, že je pouze třeba naučit se s nimi správně zacházet. Tak např. v roce 1985 tvrdil curyšský profesor psychiatrie Hans Kind v Neue Zürcher Zeitung, že čistý heroin je neškodný. V roce 1989 zaujal jeden lékař v oficiálním švýcarském lékařském časopise názor, že se mladiství musejí naučit správně zacházet s hašišem. Žádal proto, aby bylo ve školách zavedeno zvláštní drogové vyučování.

S nástupem AIDS začal být lidem závislým na heroinu usnadňován přístup ke stříkačkám a jehlám - nejprve v lékárnách, později ve speciálních centrech. Toto opatření se v Curychu prosadilo díky masivnímu tlaku médií, a to proti odporu tehdejšího městského hygienika, který nabádal k opatrnosti a varoval, že požívání drog bude narůstat. Skutečně není dosud nijak doložen užitek vydávání stříkaček pro prevenci HIV.

V téže době se začal rozšiřovat methadonový program, který byl do té doby používán jen velmi omezeně pro malý počet chronických narkomanů a za řádně kontrolovaných podmínek. Před rokem 1987 bylo v kantonu Curych 300 osob, jimž byl aplikován methadon. Dnes je jich asi 15.000, což představuje téměř polovinu všech švýcarských narkomanů.

Od poloviny osmdesátých let začala vznikat v režii curyšského sociálního úřadu ovládaného levicí drogová scéna na Platzspitzu, která pod názvem "Needle park" smutně proslavila město Curych. V zimě roku 1988/89 začala být tato původně malá scéna za velké pozornosti médií podporována, přičemž městské úřady pod hezky znějícím heslem "Záchrana života narkomanů" nejen tolerovaly konzum drog a obchod s nimi, ale poskytly jim i infrastrukturu.

Současně začala v médiích dosud nebyvalá propagační ofenziva za legalizaci, resp. - jak se tomu říká - dekriminizaci drog, zvláště hašiše. Přirozený odpor obyvatelstva proti drogám byl oslabován záplavou televizních vysílání a novinových článků o tom, že drogová závislost je údajně normální a vyskytovala se vždy a všude.

Následky byly dramatické. Drogová scéna prodělala explozi. Jakousi představu vám dá počet vyměněných injekčních stříkaček: počátkem roku 1989 bylo vyměněno asi 300 stříkaček denně, v září 1991 to bylo 12.000 stříkaček denně, v roce 1994 průměrně 15.000 stříkaček denně. Problém Platzspitzu se rozšířoval i v dalších ohledech: vznikl zde prostor, z něhož vymizelo právo. Začali se tu zcela volně pohybovat zločinci všeho druhu. Před očima policie tu vznikl trh pro všechny druhy kradeného zboží a kriminalita hrozivě stoupla i v blízkém okolí. Proto narůstala opozice proti laxnímu postoji městské správy a v roce 1992 musel být park uzavřen.

V této době vzniklo také hnutí, které se postavilo proti trendu doby: národní iniciativa "Mládež bez drog". Podpořily ji široké vrstvy obyvatelstva, ale jen málo komunálních a špičkových politiků. Bezprostředním podnětem pro vznik této iniciativy se stalo zjištění, že kruhy, které si vepsaly na prapory legalizaci drog, chtějí prosadit jako první krok na cestě k legalizaci tzv. pokusné vydávání heroínu narkomanům.

Asi rok po uzavření parku Platzspitzu se drogová scéna přesunula o několik set metrů dále, do areálu uzavřeného nádraží Letten, kde dále narůstala a byla měsíc od měsíce brutálnější. Lettenský areál byl pevně v rukou překupníků, jejichž gangy se tam opakovaně střetaly. Přestřelky a potyčky na nože, po nichž zůstávali ranění a mrtví, byly v létě 1994 na denním pořádku. V následujícím roce byla také tato scéna za obrovského policejního nasazení vyklizena. Od té doby se podařilo - za velkého úsilí policie - zabránit etablování drogových scén na veřejných místech. To ovšem neznamená, že se drogová politika zásadně změnila. Nová je bohužel jen taktika: drogový konzum a obchod se rozptýlil po celém městě, přičemž iniciativy se podjal opět sociální úřad, který dal drogovému obchodu k dispozici sociální byty, útulky a noclehárny.

Souběžně se od konce roku 1993 začaly provádět tzv. pokusy s lékařským vydáváním heroínu závislým. Byly rozvrženy na tři roky, takže by koncem roku tohoto měly končit. 800 závislých tak dostává několikrát denně své injekce heroínu.

Není náhodou, že uzavření velké drogové scény nejen v Curychu, ale i ve všech větších městech německy mluvícího Švýcarska, následovalo po zahájení těchto heroínových pokusů. Zjevně negativní účinky drogové závislosti tak mohou být poněkud zastřeny a yatlačeny z veřejného povědomí. Je tu celkem zjevný cíl dosáhnout u obyvatelstva lepšího přijetí heroínového programu.

Pro strategii legalizace drog je to velmi důležité, protože Švýcarsko je přímou demokracií, kde o politických změnách vposledku rozhodují oprávnění voliči. Je sice možné pod záminkou vědeckého pokusu předběžně heroínový program zavést, ale o tom, zda bude pak pokračovat, rozhodne hlasování.

To ovšem nebrání odpovědným politikům v tom, aby už teď požadovali prodloužení heroínového programu za pokusnou fázi. S tím se právě teď vyrovnáváme.

Žádosti o prodloužení heroínového programu se teď projednávají. V parlamentu se rovněž projednává návrh na změnu zákona o omamných prostředcích, podle něhož má být požívání, držení a obstarávání drog pro vlastní potřebu dekriminizováno.

O naší iniciativě "Mládež bez drog" má v příštím roce proběhnout referendum. Pokud obyvatelstvo tuto iniciativu přijme, bude do švýcarské ústavy doplněn článek, který by bránil legalizaci omamných látek (přičemž heroín, kuřácké opium, kokain, konopí a tzv. syntetické drogy budou uvedeny výslovně).

V tomto roce se asi stovka zástupců ze všech oblastí hospodářství vyslovila pročástečnou legalizaci drog. Jednalo e zjevně o akci načasovanou drogovou lobby, nicméně

to jasně ukazuje, jak ani vedoucí osobnosti mnoha odvětví hospodářství nechápou, že společnost, jež akceptuje a konzumuje drogy, není prostě slučitelná s prosperující ekonomikou.

Další světlo na současnou náladu v zemi vrhá nová propagační ofenzíva za hašiš a marihuanu. Za příslušného tlaku médií jsou rolníci nabádáni, aby zavedli pěstování konopí. Ve všech městech vznikají obchody, kde se nabízejí konopné produkty - kosmetika, oděvy a potraviny. Je tendence zastírat v řeči médií rozdíl mezi konopím jako vláknem a konopím jako drogou. Posledním výkřikem z tábora přátel konopí je pivo, které vyrábí jeden curyšsky pivovar: používá se tu konopí místo chmele, takže pivo obsahuje malé množství aktivní látky THC.

Další indici slábnoucího odporu proti drogám je nová drogová scéna, která vzniká na tzv. technoparties, kde se polykají velká množství tzv. syntetických drog. V první řadě se jedná o "ecstasy", prostředek z amfetaminové řady, který v posledních letech doslova zaplavil Evropu a způsobil už řadu úmrtí. V Curychu se každoročně v létě koná tzv. "Street Parade", průvod s ohlušující technohudbou, kde pochodují tisíce mladých lidí. V noci po tomto průvodu se všude konají technoparties, taneční zábavy, které trvají až do rána. Účastníci vypovídají, že se tam téměř bez výjimky požívá ecstasy nebo jiné drogy. Tyto podniky, které v zásadě slouží prodeji ecstasy, městské úřady podporují a spolufinancují.

Vnitropolitické dopady

Jaké účinky má tato drogová politika?

Především bych rád zdůraznil, co je nejvýraznějším účinkem drogové politiky směřující k volnému držení drog: nárůst požívání drog. Dobré statistiky o požívání drog jsou však nedostatkovým zbožím. Relativně jasným indikátorem rozšíření požívání drog je počet úmrtí způsobených drogami. Bohužel však v různých zemích platí různá kritéria v tom, která úmrtí se do drogových úmrtí počítají. Graf zobrazuje srovnání mezi Švýcarskem a Švédskem, přičemž Švédsko je země s tradičně restriktivní drogovou politikou a se srovnatelným počtem obyvatelstva jako Švýcarsko (8 a 7 milionů). Je patrné, že ve Švýcarsku vzrostl za posledních deset let počet drogových úmrtí čtyřikrát, zatímco čísla ve Švédsku jsou konstantní. V první řadě grafu figurují čísla za kanton Curych, který má při pouhém milionu obyvatel srovnatelné množství drogových úmrtí jako celé Švédsko s 8 miliony obyvatel.

Toto je bezprostřední účinek liberalizace drogové politiky, a přitom jde jen o špičku ledovce. Pod hladinou se skrývají škody na zdraví, sociální problémy, finanční dopady a lidské utrpení, které lze jen těžko změřit.

Je třeba mít na zřeteli i nepřímé politické dopady.

V první řadě bych poukázal na enormní nárůst nákladů na zdravotnictví a sociálních výdajů. S každým drogově závislým vznikají nejen vysoké zdravotní výdaje kvůli následným onemocněním: závislí také v krátké době vypadnou z pracovního života, je třeba se o ně starat za veřejné peníze. Přitom jde téměř výhradně o mladé lidi - s každým z nich mizí na desítky let jedna pracovní síla.

Nelze také podceňovat společenskou destabilizaci, kterou drogová epidemie vyvolává. Přítomnost organizované kriminality a stoupající následná kriminalita přispívají ke znejistění veřejného života a oslabení pořádku v zemi. Kriminální statistiky prokazují, že velká část všech trestných činů se páchá pod vlivem drog.

Napětí mezi obyvatelstvem vyvolává také právní nejistota, která vzniká tam, kde stát narkomany všemožně šetří, zatímco jiní občané jsou důsledně trestáni i za poměrně malé přečiny např. v silničním provozu. Je otřesena důvěra v právní stát, jehož občané jsou si rovni.

Toto není jen nějaký průvodní projev vývoje drogové politiky. Analyzujeme-li pozadí a především iniciátory drogové propagandy, nelze nedospět k závěru, že právě tato

destabilizace společnosti je jedním z cílů těch kruhů, jež vycházejí z neomarxistického tábora revolucionářů roku 1968.

G R A F: Exkurs o Nové levici

Jak asi víte, odehrávala se v západním světě koncem 60. let revolta studentské Nové levice, která si dala za cíl rozložit nenáviděný měšťácký stát zevnitř. Myšlenkovými vůdci tohoto hnutí byli neomarxisté tzv. Frankfurtské školy, např. Herbert Marcuse. Když zjevně ztroskotala proletářská revoluce, rozvinuli tito myslitelé koncept dosažení moci cestou kulturní hegemonie a orientace na extrémní skupiny. Mnozí z těchto studentů mají za sebou onen "dlouhý pochod institucemi", který - v návaznosti na Mao Ce Tungův "dlouhý pochod" - navrhl tehdejší německý studentský vůdce Rudi Dutschke. Tito lidé dnes sedí u řadicích pák politiky a mj. provádějí i švýcarskou drogovou politiku. Souběh politických zájmů s kriminálními zájmy drogových kartelů činí z tohoto hnutí skutečně nebezpečnou moc. Není to specificky švýcarská aliance: podobnou součinnost extrémní politické levice s drogovými kartely najdeme např. v latinskoamerických drogových republikách, jako je Kolumbie.

Mezinárodní dopady

Taktický postup švýcarské drogové lobby má také mezinárodní pozadí. Tím se dostávám k poslední části své argumentace - k mezinárodním souvislostem švýcarské drogové politiky.

V roce 1995 vyhlásila mezinárodní legalizační lobby na svém výročním zasedání ve Florencii, že Švýcarsko stojí z celosvětové perspektivy v popředí legalizačních snah. Švýcarsko zde bylo velebno jako vzor a model pro praktickou realizaci volného přístupu k drogám.

Proč se právě Švýcarsko pro tuto roli zvláště hodí? Jsou tu dobré důvody:

- je to malá země,
- leží ve středu západní Evropy,
- je politicky neutrální a nezávislé,
- nepatří k EU,
- má ve světě dobrou pověst jako čistá, bohatá, konzervativní země s dlouhou humanitární tradicí, např. jako sídlo Mezinárodního červeného kříže,
- má staré a etablované demokratické struktury,
- je to federálně uspořádaný stát, to znamená, že jeho 26 kantonů (se čtyřmi různými úředními jazyky) má v řadě oblastí (např. zdravotnické nebo policejní) různé zákony.

Všechny tyto faktory činí ze Švýcarska ideální místo pro uskutečnění pilotního projektu mezinárodně organizované legalizační lobby. Tak jako drogová politika Curychu působí na celé Švýcarsko, tak švýcarská drogová politika působí na celou Evropu a ještě dále.

Tato strategie není novou myšlenkou. Už v minulém století bylo napsáno: "Malé země, jako Belgie a Švýcarsko, jsou moderními politickými laboratořemi, pokusnými políčky, kde se sbírají zkušenosti, jež se pak dají využít ve větších státech. Velmi často vychází právě z těchto malých zemí první podnět hnutí, jemuž je souzeno otřást Evropou". Tento citát nepochází od nikoho menšího než od Bedřicha Engelse (Sebrané spisy Marxe a Engelse, sv.39) a ukazuje směr dnešního vývoje v drogové oblasti. Cílem je otřást Evropou. A otřes to skutečně je.

Ve všech evropských zemích, s nimiž jsem v kontaktu, uvádějí vlivné legalizační lobby v drogové diskusi Švýcarsko jako vzor. Holandsko se právě chystá po švýcarském vzoru zavést pokusný program vydávání heroinu. V Rakousku požaduje Strana zelených lékařské vydávání všech drog podle švýcarského vzoru. Německá vláda spolkových zemí a městských samospráv (např. Frankfurt), aby připustila programy vydávání drog. Podobné náznaky zaznamenáváme v Norsku, v Dánsku, ale také v Austrálii, která má obdobnou vůdčí roli v legalizaci hašiše.

Ze Švýcarska vyšlo také hnutí některých evropských měst, která založila svaz podporující legalizaci - European Cities on Drug Policy, ECDP. Jeho základní dokument, tzv. frankfurtskou rezoluci, podepsal Curzch, Amsterdam, Hamburg a Frankfurt. Tento dokument požaduje beztrestný konzum a obstarávání drog a možnost legálního vydávání všech drog. Takové iniciativy, které prosazují po celé Evropě s příslušnou mediální odezvou, připravují náladu evropské veřejnosti na to, aby se později v jejich zemích provedla legalizace drog - a to po švýcarském způsobu, to jest v postupných krocích. Existují i další mezinárodní organizace pro legalizaci drog, které tu nebudu široce uvádět: jako příklady zmíním jen Mezinárodní ligu proti drogové prohibici (IAL) a Nadaci pro drogovou politiku (DPF) v USA, nebo v Itálii Partito Radicale a Radikální ligu proti drogové prohibici (CORA). Všechny tyto skupiny mají propojení i do Švýcarska a disponují zpravidla velkými finančními zdroji.

Je tedy zřejmé, že liberální postoj Švýcarska vůči omamným látkám má významné mezinárodní dopady.

Protidrogový konsensus zemí, který je vyjádřen v úmluvách OSN z roku 1961, 1971 a 1988, je těmito experimenty ohrožen a může se prolomit. Zástupci OSN jsou nad vývojem ve Švýcarsku hluboce znepokojeni: právem, protože mezinárodní boj proti drogám předpokládá mezinárodní solidaritu. Experti tohoto boje jsou dnes zajedno v tom, že při řešení drogového problému je třeba vycházet od konzumentů. Je samozřejmě nutné potírat také nabídku drog, mezinárodní drogový obchod, a to společně a všemi prostředky. Ale stabilní a dlouhodobě slibnou strategii v boji proti omamným látkám je možné rozvinout jen tehdy, když se zemím podaří snížit konzum drog. Toto lze docílit prevencí, informací o nebezpečí drog a společenským odstupem od nich. Legalizace drog, i kdyby se podařila jen v jedné maličké zemi, prolamuje tuto mezinárodní solidaritu.

V němčině existuje přísloví, které zní: "Řetěz je jen tak silný, jak je silný jeho nejslabší článek". Toto přísloví se velmi hodí na mezinárodní solidaritu v boji s drogami. Švýcarsko se za posledních deset let - díky trvale tolerované otevřené drogové scéně - stalo velmi slabým článkem řetězu, ohniskem, které přitahuje drogové konzumenty z celé Evropy. Už tímto způsobem byl švýcarský drogový problém exportován do řady regionů. Dnes vidíme, že vydávání heroínu - tak jak se ve Švýcarsku provádí - je požadováno již v řadě dalších zemí, a také další krok, to jest vlastní legalizace drog jakožto odstranění zákonného zákazu omamných látek, bude požadován v celé Evropě, přijme-li ho Švýcarsko.

Doufám, že se mi podařilo ukázat, že je i ve vašem zájmu, abyste se postavili proti fatálnímu vývoji ve Švýcarsku. Může-li ještě něco Švýcarsko zarazit na jeho děsivé cestě k legalizaci drog, pak je to masivní mezinárodní protest. Možná (a já bych si to velice přál), že k tomu trochu přispějete.

VYSTOUPENÍ STYČNÉHO DUSTOJNÍKA SPOLKOVÉHO KRIMINÁLNÍHO ÚŘADU SRN (BKA) NA CELOSTÁTNÍ PORADĚ ŠÉFU ÚŘADOVEN KRIMINÁLNÍ POLICIE ČR V ROCE 1996 V SOLENICI

Vážení čtenáři, v souvislosti s ukončením mise styčného důstojníka BKA v Praze v roce 1996, pana Miloše Matějce, přinášíme v doslovném znění jeho projev na výše uvedeném setkání. Chceme Vás tak seznámit se stavem, úrovní a názory na činnost Spolkového kriminálního úřadu a dalšími názory tohoto vysokého důstojníka BKA.

Vážené dámy, vážení pánové,

úvodem mi dovoluji, abych poděkoval jménem Spolkového kriminálního úřadu - BKA za pozvání na toto jednání. Byl jsem požádán, abych na Vašem semináři pohovořil o průběhu vyšetřování drogové kriminality ve Spolkové republice Německo, o roli kriminalistů v rámci tohoto vyšetřování a o možnostech policejní spolupráce, zejména v mezinárodním měřítku. Za prvé - tedy k průběhu vyšetřování drogové kriminality. Do nedávna bylo potírání drogové kriminality charakterizováno klasickými, na konkrétní čin orientujícími se metodami. V praxi to obvykle znamenalo: záznam trestního činu, například výpověď svědka, na základě tohoto důkazu návrh kriminální služby státnímu zástupci na žádost o domovní prohlídku, souhlas vyšetřujícího soudce, výslech, případné uvalení vyšetřovací vazby, atd. Tyto tradiční přístupy vedou samozřejmě pouze k povrchnímu narušování drogové kriminality, při nichž ani není dosahováno snížení celkového objemu nezákonných aktivit. Trestní sankce v případě drogové delikvence mají omezený generálpreventivní účinek. To zejména u konzumentů drog, kde závislost velice často vede k páchaní trestné činnosti. Stigmatizace a kriminalizace zde nemají žádaný efekt a vůbec neovlivňují organizovaný drogový zločin. Průzkumy během 80. let potvrdily: víc než 80% u činnosti kriminální služby v Německu bylo zaměřeno proti banální drogové kriminalitě, například nákupu drog pro vlastní potřebu. Dále se zjistilo, že méně než 20% kriminalistů nasazených v boji proti drogové kriminalitě vyšetřovalo opravdu vážné formy organizovaného mezinárodního organizovaného zločinu! To dámy a pánové je málem tragické. Stát reaguje, ale z hlediska účinnosti to nevede nikam. Aktivismus je v tomto případě alibismus. Koncem 80. let se v Německu vzhledem k více diskutované problematice organizovaného zločinu a dramatickým dimenzím nedovoleného obchodu s drogami zveličila také snaha o to, aby se nejenom kriminální policie, ale i justice přizpůsobily nové kvalitě zločinu. Zde byla z měřena pozornost na nové metody trestního vyšetřování a využívání techniky. Kriminalisticky-taktická orientace na osoby a skupiny, tzn. od podezřelých osob až po jejich kriminální aktivity, má mimořádný význam. U drogové kriminality je nutné nejenom pouhé statistické podchycení registrovaných činů, nýbrž je nezbytné zjistit, vyšetřit a souhrnně analyzovat jejich spojení, propojení, jejich zisk, maximalizující provedení činu v rámci příslušnosti k jistému okruhu lidí nebo skupin. Špatný je proto ten vyšetřovatel-kriminalista, který například zapomene u zatčeného pachatele zabavit jeho adresní sešitky, diář, vizitky, atd. Ekonomicko-kriminalistické vyšetřovací metody za použití veškeré technologie, za účasti odborníků z jiných oblastí (např. celní a finanční správy) jsou zásadou, jež pomůže vyjasnit pozadí zločinecké organizace. Základem je však získání informací v předpolí. To implikuje rozpoznání relevantních struktur. V popředí tím pádem nestojí jednotlivý čin, nýbrž objasnění struktury. V té souvislosti vznikl tak nádherný terminus technicus: "Strukturverfahren" tj. "strukturní řízení". Úspěch slibující metody jsou: odposlouchávání telefonu, nasazení skrytých vyšetřovatelů a osob pracujících ve prospěch policie, observační taktiky a sledované zásilky. Dále je nutno uvést: zmrazení, konfiskace a propadnutí majetku používaného při a nebo získaného ze spáchané drogové kriminality,

finanční tresty, svědectví spolupachatelů a úprava pro korunní svědky, jelikož bez svědků se znalostmi insiderů je proniknutí do uvedených struktur zločineckých skupin téměř nemyslitelné. Při sledování finančních aktivit je potřeba vhodných opatření, jež umožňují poskytování veškerých, pro sledování nezbytných informací včetně detailů z oblasti bankovního tajemství. Odhalování organizované drogové kriminality není možné bez vytváření a využívání zpravodajských metod, jako například elektronické zpracování dat, které umožňuje například rastrové pátrání. Tyto a další metody předběžného vyšetřování musí být "zprocesnitelné", tzn. výsledky takového vyšetřování v předpolí jsou důkazními prostředky. "Das 13etäubungsmittelgesetz" - drogový zákon Spolkové republiky Německo z roku 1981, naposled částečně novelizován 1. prosince 1994 v rámci tzv. "Verbrechensbekämpfungsgesetzes" - zákon o boji proti zločinu, obsahuje širokou škálu skutkových podstat trestných činů pro postih drogové kriminality. Tvrdě represivní opatření jsou výsledkem dlouholeté zkušenosti vyšetřovacích orgánů a tím praxí ověřená opatření. K poslednímu zostření trestů došlo u pachatelů starších 21 let, pokud přimějí osobu mladší 18 let například k prodeji, převozu, dovozu, atd. drog. Dalším důvodem k zostření trestů je ta okolnost, že pachatel je ozbrojen. Obě dvě varianty jsou kvalifikovány jako zločin a trest je odnětí svobody ve výši 5 let, max. 15 let. Nutnost k tomuto zostření vznikla tím, že například turecké skupiny ve finálním stádiu prodeje heroinu v rámci fingovaného nákupu zásadně posílaly 12-leté, 13-leté děti, které drogu předávaly. Organizátoři zůstávali částečně nedostizitelní. Využívání mladistvých například jako kurýrů, stoupající brutalita dealerů a vůbec celé drogové scény přiměly zákonodárce k těmto legislativním opatřením. Již předtím, v roce 1992 (23. září) došlo k změně legislativy upravující boj proti ilegálnímu obchodu s drogami a jiným formám organizované kriminality (= tzv. Gesetz zur Bekämpfung des illegalen Rauschgifthandels und anderer Erscheinungsformen der organisierten Kriminalität"). Tento zákon modifikuje trestní zákon a rozšiřuje jej o skutkové podstaty, například o ustanovení o praní špinavých peněz (261), kde podle odstavce 10 může soud uvážit zmírnění trestu nebo od trestu upustit, jestliže pachatel svým dobrovolným přiznáním podstatně přispěl k odhalení takového trestního činu. Další článek doplňuje 1 drogového zákona o odstavce 3, v němž je Spolkovému ministerstvu zdravotnictví dána pravomoc doplnit přílohy drogového zákona o látky a přípravky, jež nejsou léčivý, je-li to žádoucí z důvodu nadměrného používání a bezprostředního nebo nepřímého ohrožení zdraví. Tím vznikl efektivní instrument, který umožňuje rychlou a pružnou reakci na výrobu tzv. designer-drog, např. extáze. Dále došlo k zostření trestu v drogovém zákonu, což jenom poukazuje na trend směřující k stále tvrdšímu trestnímu postihu dealerů, kteří jednájí po živnostensku nebo jako členové bandy a nebo kde dochází k poškození nebo využívání mladistvých. 30 a zákona o drogách uvádí v platnost ustanovení 129 trestního zákona v případech, kde zločinecké sdružení, jehož činnost je zaměřena na ilegální obyt omamných prostředků, operuje v zahraničí. To je velice důležité represivní opatření, jelikož umožňuje policii zahájit vyšetřování proti narkomafiím, aniž by se například jeden člen organizace pohyboval na území SRN. Zmíněný zákon počítá při sankcionování s možností uložení majetkového trestu a propadnutím předmětů. Majetkový trest a rozšíření propadnutí přichází v úvahu, jestliže pachatel jedná jako člen bandy a nebo po živnostensku. Zde je nutno přiznat, že německá policie není šťastná z toho, že v rámci novelizace nedošlo k zákonné úpravě konfiskace zisků, která je vyslovována, pokud se pachateli nepodaří prokázat legální zdroj majetku. Bohužel, zákonodárce tak - zatím - promarnil dané možnosti. Dámy a pánové, chtěl bych zde pro ilustraci krátce uvést změny a doplňky u procesního řádu SRN, které umožňují nové metody trestního vyšetřování. K tomu patří i ochrana svědků (68 procesního řádu) majících vztah k pachatelům závažné trestné činnosti a pátracích prostředků a zajištění realizace majetkových trestů. K ochraně svědků patří i (spíš teoretické) vystoupení skrytého vyšetřovatele před soudem. Při důvodné obavě z jeho ohrožení a pokud je důvod k obavě, že je ohrožen přímo jeho život, tělesná integrita

nebo svoboda, pak mu může být povoleno údaje o své osobě neuvádět nebo uvádět data patřící k jeho legendě. 100 c,d a 101 procesního řádu SRN - zde rozšiřuje zmíněný zákon možností nasazení technických prostředků. Pro účely pátrání mohou být bez vědomí osoby pachatele zhotovovány fotografie a vizuální záznamy a jiné zvláštní techniky k zjištění obsahu podezření nebo vypátrání pachatele. K repertoáru těchto speciálních vyšetřovacích metod patří i tzv. "großer Lauschangriff", něco jako "velký naslouchací útok", operativní prostředek, který se ve Spolkové republice Německo delší dobu bouřlivě a kontroverzně diskutoval. Výsledkem této částečně ideologicky vedené diskuze je právě § 100 c procesního řádu SRN, který umožňuje odposlech a dokumentaci neveřejně mluveného slova jenom mimo byt/dům pachatele. Vezmeme-li v úvahu, do jaké míry aktivity narkomafií již dnes omezují a ovlivňují svobodu jednotlivce a ohrožují globální politiku, pak je takové řešení skutečně roztomilé! V současné době je v uvedené diskuzi znovu pohyb. Poté, co paní Leutheusser-Schnarrenberger jako ministr spravedlnosti odstoupila z funkce, by mohlo dojít k tomu, že se plošný odposlech v bytech a budovách jako nový a nezbytný trestněprocesní instrument prosadí. Ty výše zmíněné operativní prostředky může nařídít pouze soudce a při nebezpečí z prodlení také státní zástupce. Podle 1 10a-c právního řádu SRN je možno nasadit tzv. "skryté vyšetřovatele", jimiž jsou úředníci kriminální policie. Ten vyšetřuje například v oblasti nedovoleného obchodu s drogami a je oprávněn pod změněnou identitou zúčastnit se i na veškerých legálních obchodech jako právnická osoba. Nasazení skrytého vyšetřovatele je přípustné se souhlasem státního zástupce, pokud se jedná o konkrétního pachatele, může nasazení agenta nařídít pouze soudce. Hrozí-li nebezpečí z prodlení, pak je i kriminální policie (tzv.pomocní úředníci státního zastupitelství) oprávněna skrytého vyšetřovatele ad hoc nasadit. Akce musí být ukončena, pokud soudce během tří dnů nevysloví svůj souhlas. Dámy a pánové, tytu stručné informace ilustrují, že německým vyšetřovacím orgánům stojí patřičně a účinné operativní prostředky k dispozici. Policie musí akceptovat, že vůle státu k potírání organizované drogové kriminality je zároveň politický minimalkonsens všech demokratických sil, a že bude nucena vždy operovat v méně výhodných podmínkách. Nejobtížnějšími úkoly v rámci boje proti drogové kriminalitě jsou bezpochybně mezinárodní finanční transakce - praní peněz a konfiskace zisků. Přitom je zde to největší úsilí vyšetřovacích orgánů proti této ekonomicky motivované formě kriminality důležité a efektivní, právě zde jsme u nejcitlivějšího bodu ve struktuře a fungování drogových klanů. To znamená, že neúspěšnější metoda odhalení a následného odsouzení je monitorování všech transakcí probíhajících v rámci procesu praní špinavých peněz. K těm obvyklým modím operandi počítáme umístění peněz, tzn. přeměna hotových peněz do účtovních, zastření ilegálního původu a reinvestice do legálního hospodářského oběhu. Jako vzorový příklad bych chtěl uvést dlouholeté a intenzivní vyšetřování bavorského zemního kriminálního úřadu BLKA, tzv."operaci MOZART". Pracovníci různých kriminálních služeb, které v jednotlivých spolkových zemích vyšetřovali drogové aktivity tureckých skupin, již přibližně v polovině 80. let opakovaně zaznamenali jméno XY. Syn klanů XY, A. vlastnil v Mnichově směnárnu a bylo zcela zřejmé, že tady dochází k pravidelnému převádění velkých peněžních obnosů do země s pozadím omamných prostředků, a to do Turecka. Od počátku bylo jasné, že konvenční metody vyšetřování, to se ukázalo i v minulosti, budou neúčinné. Cílem bylo zdokumentovat nezákonnou činnost celé zločinecké skupiny, ale nejenom zabavení heroínu, nýbrž rozpracování organizace, vyšetřit jejich propojení, cestu peněz, investice do nákupu nového zboží a v konečné fázi realizace a tím likvidace zločinecké skupiny. Zcela jasné také bylo, že jde o operativní kombinaci, která bude časově, materiálně a personálně velice náročná, bude vyžadovat nejenom úzkou spolupráci s dalšími službami německé kriminální policie, státním zastupitelstvím, vyšetřovacím soudem, ale hlavně intenzivní mezinárodní spolupráci. Dostat se do vnitřní infrastruktury - znamenalo taky kvantitativní a kvalitativní nasazení všech trestně procesových zásahových možností a intenzivní analyzování informací,

rozběr sledovaných finančních toků a přitom využívání všech přístupných informačních zdrojů. Během vyšetřování se podařilo zdokumentovat - a později i prokázat, jak se v Německu peníze v hotovosti platily u směnárů a přes poštovní a bankovní spojení se transferovaly na konta směnárů se sídlem v Istanbulu, které vlastnil otec, B.. Předtím byly kupní částky převáděny posly ze Španělska a z Itálie do Mnichova. Ve finále došlo k odhalení kompletní distribuční sítě residentů klanu XY v Itálii, Španělsku, Rumunsku, Maďarsku a Německu. Celkově se zabavilo přibližně 350kg heroinu, prodej dalších 200kg heroinu se podařilo prokázat. Při tom byly zabaveny peníze v hotovosti v nominální hodnotě více než 2 miliony DM. Vážené dámy a pánové, tyhle poznatky ukazují, že mezinárodně operující drogové organizace si vybudovaly velice dokonalé infrastruktury, přičemž jsou následující příznaky typické: - co nejrozsáhlejší oddělení obchodu s omamnými látkami od aktivit praní špinavých peněz - ústřední řízení vedení organizace - použití existujících firem a finančních situací - etnická uzavřenost - vybudování hierarchií ve sféře - jak obchodu s drogami, tak praní peněz - využití mezer v úpravách právní správy Tím bych chtěl ukončit tuto část svého příspěvku a dostal bych se k dalšímu bodu - - role kriminalistů v rámci vyšetřování. Úkoly a činnosti policie při potírání drogové kriminality jsou stanoveny zákonem o drogách (částečně i jednotlivými zemskými zákony o úkolech policie), jakož i v 163 trestního procesního řádu SRN, kde je uložena povinnost objasňovat trestnou činnost. Vyšetřování drogové delikvence proto musí vycházet z podezření, které je relevantní z hlediska trestního práva. Tyto zákonné normy jsou doplněny různými a četnými jednotlivými opatřeními, která zčásti vycházejí ze závěrů jednání konferencí a pravidelných setkání ministrů vnitra a spravedlnosti Spolkové republiky a jednotlivých spolkových zemí. Potírání ilegálního obchodu s omamnými látkami jako jednou z forem organizované kriminality je společným úkolem bezpečnostních orgánů na spolkové a zemské úrovni. Úspěchu lze dosáhnout jen při úzké spolupráci a při stálém koordinování kriminalistických taktických metod, při nasazení technických prostředků a při realizaci policejních opatření. Přitom je elementární úzká a důvěryhodná spolupráce policie se státním zastupitelstvím. To vyžaduje včasné a vzájemné vyrozumění a konzultaci. Uvádí se to ve společné směrnici ministerstva vnitra a spravedlnosti z roku 1990. Z federativního uspořádání SRN vyplývá organizační kompetence policie a justice při potírání drogové kriminality. Všechny zprávy a podklady z této oblasti vyhodnocuje Spolkový kriminální úřad - BKA, který průběžně informuje jednotlivé spolkové země prostřednictvím hlášení o situaci a pravidelných situačních zpráv. Policejní vyšetřování spadá do kompetence spolkových zemí, BKA přebírá úkoly v určitých oblastech trestního stíhání, zejména na základě vlastních poznatků, na základě žádosti zemského kriminálního úřadu - LKA a nebo na základě pověření vydaného spolkovým generálním zástupcem podle § 5 zákona o Spolkovém kriminálním úřadu. Pro komplexní potírání ilegálního obchodu s omamnými látkami je vedle kvalitní práce v oblasti vyšetřování důležitá také součinnost při vzájemné výměně informací mezi jednotlivými složkami policie, ale hlavně mezi policií a státním zastupitelstvím. Výše uvedená směrnice pro realizaci výměny informací v praxi usnadnila praktickou aplikaci zákonných ustanovení. Na základě zkušeností posledních asi 5 let lze konstatovat, že organizační model úzké kooperace mezi kriminální policií (tzv. prodloužená paže státního zástupce) a justicií (státní zástupce je tzv. paní trestního řízení) je velmi efektivní a tvoří neodmyslitelnou součást vládní koncepce boje proti drogové a organizované kriminalitě. Specifické zaměření činnosti těchto orgánů vede k tomu, že jejich pracovníci disponují velmi dobrými znalostmi osob, skupin a celého prostředí. To a důvěryhodná kooperace s příslušnými odděleními státního zastupitelství zlepšují procesně-taktický postup před a hlavně v hlavním líčení a pomáhají vyvinout žádaný represivní tlak. Zde existující pozitivní zkušenosti z hlediska shromažďování veškerých důkazů pro obžalobu, žádající odnětí svobody a konfiskaci zabavovaného majetku a zisku. V této souvislosti je třeba konstatovat, že je důležité neustále rozvíjet a zdokonalovat nejenom taktiku zásahů, ale i

zásadní strategické koncepce. Dámy a pánové, je jasné, že účinnost opatření namířené proti drogové kriminalitě závisí na nezávislosti soudů, specializaci odborů státního zastupitelství a na vybudování specializovaných komisí či jednotek. Mimořádně důležité jsou vyšetřovací soudci, kteří svým jednáním v průběhu trestního vyšetřování často rozhodují o úspěchu nebo neúspěchu akce. Trestní procesní řád SRN obsahuje řadu ustanovení která dávají kriminální policii (tzv. pomocným úředníkům státního zastupitelství) ty prostředky a pravomoce, aby v případech, kde hrozí nebezpečí z prodlení, zůstávala akceschopná. To a další částečně velice významná ustanovení v zákonech o policii jednotlivých spolkových zemí vytvářejí ty předpoklady k tomu, aby vyšetřovatel- -kriminalista měl tu autonomii v trestním řízení, která zároveň posiluje vedení celého procesu. To vede i k posílení samotného soudního líčení, kde vyšetřovatel-kriminalista velice často hraje roli jednoho z nejdůležitějších svědků. Lze konstatovat, že právě ta vysoká specializace kriminální policie na tom to úseku kriminality společně s výše jmenovanými legislativními prostředky vede k jakémusi dominantnímu postavení kriminalisty v trestním řízení v SRN. Tento samozřejmě praxí ovlivněný trend byl a zůstává terčem kritiky, a to jak ze strany justice tak ze strany obhájců, jelikož je pravda, že hranice mezi operativním vyšetřováním před zahájením trestního stíhání a vlastním trestním stíháním je někdy trochu difúzní a využíváním a krytím svých informačních pramenů může leckdy ovlivňovat průběh trestního stíhání. Tím bych chtěl ukončit druhou část svého příspěvku a závěr m se stručně budu věnovat oblasti mezinárodní, to znamená bilaterální česko-německé spolupráci. Já vím, k této problematice jste zcela jistě slyšeli a četli řadu zajímavých a rozumných názorů, to znamená hlavně oficiálních stanovisek. Česká republika přistoupila v minulých letech k základním mezinárodním úmluvám zaměřeným na drogovou problematiku. Dále došlo k významným dílčím novelám trestního zákona i trestního řádu. Právě úprava postupu orgánů činných v trestním řízení při úkonech právní moci ve smyslu Konvence Rady Evropy o praní (peněz), vyhledávání, zadržování a konfiskaci výnosů ze zločinu je velice významný krok. Od září minulého roku v ČR platné právní postihy jako konfiskace majetku na příkaz cizozemských soudů, sledované zásilky, nasazení skrytých vyšetřovatelů, fingoovaný nákup atd. mají pro účinnou mezinárodní spolupráci mimořádný význam. Já bych se rád zaměřil ještě na jednu důležitou komponentu, která není podle mého názoru dostatečná a optimálně využívaná. Jedná se o bilaterální vládní dohodu mezi ČSFR a SRN z roku 1991 o vzájemné spolupráci při boji proti terorismu, organizované trestné činnosti a nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami. Tato dohoda o spolupráci zakotvuje řadu velice užitečných prostředků, které bychom měli mnohem častěji využívat. Evropské úmluvy o vydávání osob, o vzájemné pomoci ve věcech trestních a o předávání trestních řízení poukazují dokonce na to, že smluvní strany mezi sebou mohou sjednávat dvoustranné dohody, a to k usnadnění používání principů, které tyto úmluvy obsahují. My víme, že při předávání trestního řízení je v naléhavých případech možné zasílat žádosti a další písemnosti prostřednictvím Interpolu. Já osobně si myslím, že když se společně podíváme na obsah vládní dohody, tak by vzájemná rychlá komunikace a výměna informací nebo i důkazních předmětů neměla být problematická, naopak vidím v tom významné možnosti rychlé, pružné a efektivní přímé spolupráce české a německé policie při boji proti drogové kriminalitě. Závěrem mi dovoluji ještě jednu poznámku. Rád bych vyjádřil upřímný obdiv, v jak krátkém období zvláště Národní protidrogová centrála na ten, pro střední Evropu nový fenomén drogové kriminality zareagovala. Československá, později česká zkušenost s řešením tak závažného problému je stará 5 let, nicméně protidrogové úsilí je velmi odpovědně řešeno, a to hlavně v oblasti výkonu a mezinárodní spolupráce. Ale nerad bych se spokojil pouze s tímto zhodnocením práce dnešní NPDC, niž bych poděkoval pro moji práci styčného důstojníka v ČR, to hlavně znamená vysokou úroveň spolupráce a zejména téměř každodenní podporu pochopení. Děkuji Vám za pozornost.

KNIŽNÍ OKÉNKO

Miloš VANĚČEK, Národní protidrogová centrála

B. Shlain a M.A. Lee:

Sny svědomí – CIA, LSD a revolta 60. let

ISBN 80-7207-018-5, vydavatelství VOLVOX GLOBÁTOR, vydání 1, Praha 1996, 293 stran

A. Hofmann

LSD mé nezvedené dítě

ISBN 80-85235-46-3, nakladatelství M. Háša – PROFESS, Praha, 139 stran

Richard Rudgley

Kulturní alchymie – Omamné látky v dějinách a kultuře

ISBN 80-7106-118-2, Nakladatelství Lidové noviny, Praha 1996, 205 stran

Peter T. Furst

Halucinogeny a kultura

ISBN 80-85905-20-5 (Dharma Gaiua), ISBN 80-901915-7-6 (Maťa) Nakladatelství Maťa a Dharma Gaia, Praha 1996, 256 stran

V nakladatelství Jessika Kingsley Publishers, London vyšla v roce 1996 názorná příručka Davida Emmeta a Graema Nice „Understanding drugs“ (tedy Porozumění nebo pochopení drog). Kniha má 250 stran textu, obsahuje 30 ilustrací. Je určena rodičům, učitelům a dalším profesím.

David EMMET má třicetileté zkušenosti policejního důstojníka, pracuje na úseku drog v posledních 15 letech, dělá poradce školám, prováděl training učitelů, pracuje se zdravotnickými pracovníky, příslušníky policie, ale i dalšími profesionály. Byl odměněn Medailí Britského impéria v roce 1987 za svoji práci při řešení problémů mladých abuserů.

Graeme NICE pracoval na úseku problematiky AIDS/HIV a aplikace drog po dobu dvanácti let. Je vedoucím pracovníkem Lodden NHS Trustu Community Drug Service. Je školeným poradcem a učitelem v oblasti, zabývající se drogami a vzdělávání v oblasti HIV a drog.

Problém abusu drog má stále vzrůstající tendenci, zvláště mezi mladými lidmi. „Understanding Drugs“ je neocenitelným průvodcem pro kohokoliv, kdo pracuje nebo žije s mladými lidmi a zajímá se o moderní „drogovou kulturu“. Rovněž tak je nepostradatelný pro každého, kdo se zabývá drogovou politikou v institucích. V jasném a srozumitelném jazyce autoři poskytují přehled faktů všech dalších skutečností.

Kniha zahrnuje historii užívání drog a přítomnou drogovou scénu a stručného průvodce nejběžněji zneužívanými drogami a látkami.

Jsou v ní uvedeny podrobné informace o každé droze, o jejím účinku – podrobněji i názorným způsobem je graficky znázorněno například jakým způsobem je působení drogy na organismus vnímáno abuserem, a její skutečný účinek na organismus. Dále pak legální využití drogy či substance, její dostupnost, ale i slangové výrazy používané pro drogy.

Udává též popis nádobíčka používaného toxikomany, doplněné názornými ilustracemi, mnohdy důležitými pro identifikaci drogy.

V knize je ale obsažen i průvodce situacemi, jak zvládnout nejrůznější příhody osob, které drogy zneužívají.

Autoři uvádějí i nevhodnější léčebné přístupy k postiženým jedincům. Následuje i diskuse o problému legalizace drog, též je probírána otázka jejich eventuelní kriminalizace.

Na konci knihy je veden seznam národních centrál, zabývajících se problematikou abusu drog a alkoholu jak ve Velké Británii tak v některých zemích Západní Evropy, USA, Austrálie či Nového Zélandu.

Stručný rejstřík nás celkem dostatečně orientuje o hledaném problému.

Tato publikace by byla vhodná pro učitele, sociální pracovníky, pro lidi, kteří pracují s mládeží, ale také pro rodiče a moho dalších odpovědných pracovníků, kteří se zabývají mládeží. Je proto škoda, že podobná publikace není u nás dosud na trhu.

/pro Bulletin NPDC zpracoval MUDr. Karel STIBRAL/

EPIDEMIOLOGIE DROGOVÝCH ZÁVISLOSTÍ ČESKÁ REPUBLIKA 1996

MUDr. Vladimír POLANECKÝ, prof. MUDr. Jan ŠEJDA, DrSc.

ÚVOD

Čas je neúprosný a ukazuje, že hygienická služba působí v drogové epidemiologii již tři roky. Je dobré vzpomenout, že jsme zpracovali českou koncepci drogové epidemiologie, neskromně ji můžeme označit za stejně dobrou, jako jiné ve světě, i když se nám stále vnucují všelijací „misionáři“, cestující za účelem tučných diet.

Dovolují si říci, že co do rozsahu „česká“ data budí závist, stejně jako je tomu u poliomyelitidy a HIV/AIDS, budí i „nedůvěru“.

Je tomu především proto, že se podařilo navázat dobrou spolupráci nejen ve vlastní hygienické službě, ale - co je daleko důležitější - s pracovišti státními i nestátními, která se starají o drogově závislé.

Jsem velmi rád, že všichni pochopili, že někdy i pracně sbíraná data neslouží jen pro politiky, novináře nebo pro zahraničí, ale jsou multifaktoriální informací o drogové scéně, která, jak naše data ukazují, je nejen proměnlivá, ale z pohledu jednoho pracoviště by mohla být zavádějící, co do potřebných závěrů.

Nelze opomenout ani spolu s rezortem školství prováděné postojové studie „school surveys“ nebo již dvě prevalenční studie, které dokreslují celou situaci.

Mrzí mne, že přestože trpělivě vysvětlujeme, že celoplošné studie plně vystihují situaci i v menších městech a vesnicích, stále někteří novátoři vyhazují státní peníze a ztrácejí čas, kdy by mohli udělat to, co mají ve své náplni, a stále zkoumají „jak je to u nich ve škole, v okrese nebo vesnici“, nebo to potřebuje někdo k diplomce, případně k habilitaci. Sociologicky se zapleveluje terén a závěry z malých čísel mají vysoké zkreslení. Další studie pak mohou být nevyhovující, i když budou dělány kvalifikovaně. Znovu opakuji, že drogovou epidemiologii provádí Hygienická služba na základě usnesení vlády ČR č. 446/1993 a ne jako svoje hobby. Znamená to, že je v této oblasti koordinátorem těchto činností.

Na tomto místě je třeba připomenout, že silně pocítujeme rozvrácení Mezirezortní protidrogové komise, které má negativní vliv nejen na naše hodnocení v zahraničí a kontakt s ním, ale dotýká se výrazně, podle mého soudu, i neefektivního financování a dividování financí na neúčinné částky.

Závěry z předložených dat - o situaci špičky ledovce léčených nebo evidovaných - si odborníci udělají sami. Předložená vyčerpávající data a třídění ukazují trvalý nárůst drogové populace, dealerství, postižení stále mladších dětí a stále se zvětšující počty injekčních aplikací při klesajícím věku dětí, ohrožení HIV/AIDS a virovými hepatitidami.

Nedostatky v legislativě a neexistence státní protidrogové koncepce (citované vládní usnesení č. 446/1993 stanovovalo úkoly na 3 roky) situaci zhoršuje.

Epidemiologie drogových závislostí Česká republika - 1996

STRUČNÁ EPIDEMIOLOGICKÁ CHARAKTERISTIKA

Výroční zpráva za rok 1996 shrnuje výsledky druhého roku existence celostátního drogového informačního systému, organizovaného hygienickou službou ČR. Tento systém, vycházející z vybraných zdravotních indikátorů, monitoruje aktuální drogovou scénu, umožňuje sledování trendů zdravotních indikátorů a přináší nezbytné podklady pro realizaci odpovídajících preventivních opatření.

Stabilizovaná databáze zahrnovala koncem roku 1996 celkem 252 léčebně/kontaktních center (L/K). Počet nově evidovaných problémových uživatelů drog v těchto centrech v roce 1996 značně převýšil počty hlášené za předchozí rok 1995. Celkem bylo v uplynulém roce evidováno 3252 nových klientů L/K center (incidence 31,5/100 000 obyvatel), zatímco v roce 1995 to bylo pouze 2470 klientů (incidence 23,9/100 000 obyvatel). Podstatný vzestup byl zaznamenán i u nově evidovaných gamblerů (435 v r. 1995 a 692 v r. 1996). Specifická věková incidence u 15 - 39ti letých dosáhla za rok 1996 hodnoty 78,7/100 000 obyvatel (viz tabulka č. 1).

Výrazně nejvyšší výskyt vykazuje region Severní Čechy, s incidencí 67,0/100000 obyvatel a dokonce 167,3/100 000 obyvatel ve skupině 15 - 39ti letých. Jako nepříznivý ukazatel je možno hodnotit vyrovnávající se poměr postižených mužů a žen a snížení průměrného věku uživatelů při jejich první návštěvě v L/K centru ze 22,8 na 21,5 roku.

Nejpočetněji zastoupenou skupinou drog zůstává pervitin a ostatní stimulancia, které udává jako základní drogu 1421 osob (43,7 % ze všech uživatelů) a dalších 438 osob jako drogu sekundární. Počty uživatelů samotného pervitinu v roce 1996 výrazně stouply z 1252 na 1757 klientů.

Heroin a ostatní opiáty jako základní drogu udává 882 osob (21,7 % ze všech uživatelů) a dalších 319 jako drogu sekundární. Počty nových uživatelů samotného heroínu se v průběhu roku 1996 zdvojnásobily.

Výrazně nejpostiženější věkovou skupinou zůstávají 15 - 19ti letí, kde 1707 evidovaných představuje 52,5 % ze všech uživatelů. Procento uživatelů mladších 19ti let převýšilo v uplynulém roce 57 %.

Nejčastějším způsobem užívání drogy zůstává injekční aplikace. Základní drogy si injekčně aplikovalo 1715 osob, dalších 121 osob pak tímto způsobem užívá i drogy sekundární. Ve srovnání s rokem 1995 stoupl celkové procento injekčních uživatelů na 56,5 %.

Jako nepřímý zdravotní indikátor byla využita incidence virových hepatitid A,B,C, která doplňuje jak proces šíření v ukazateli věkové specifické incidence a tím i šíření drog, tak i ukazuje různý nárůst onemocnění v některých regionech, v korelaci s nárůstem injekčně aplikovaných drog v těchto regionech. Nejvýraznějším zdravotním problémem se v ČR jeví v této skupině hepatitida typu C, jejíž výskyt je typický prakticky jen pro narkomany.

V roce 1996 bylo zaznamenáno 885 případů intoxikací, ke kterým došlo v souvislosti s užíváním drog. Jejich sledování zůstává zatím stále nesystematické a získané údaje pocházejí především z regionu Severní Čechy a Severní Morava.

V průběhu roku 1996 bylo evidováno hygienickou službou 20 případů úmrtí v souvislosti s užíváním drog.

Počet HIV pozitivních osob mezi injekčními narkomany zůstává i nadále velmi nízký, 2 záchyty za uplynulý rok zvýšily počet známých HIV pozitivních narkomanů v ČR na 8.

ZDROJE INFORMACÍ

Informace o incidenci problémových uživatelů drog (tj. osob, které poprvé v životě požádaly o léčebnou, poradenskou či sociální službu v jakémkoliv zdravotnickém či nezdravotnickém zařízení - léčebně/kontaktním centru - zabývajícím se drogovou závislostí) v ČR za rok 1996 byly získávány čtvrtletně od odpovědných pracovníků léčebně/kontaktních center (L/K), prostřednictvím oddělení drogové epidemiologie při krajských hygienických stanicích.

Databáze L/K center je již poměrně stabilizovaná, v průběhu roku bylo zrušeno pouze 9 L/K center, naopak zahájilo činnost 25 nových zařízení. Ke dni 31.12.1996 bylo v ČR evidováno 252 L/K center.

Požadované údaje o problémových uživatelích byly již z většiny L/K center za 4. čtvrtletí 1996 předávány formou registru, který má být od 1.1.1997 uplatňován celostátně. Jeho zavedení nejenom usnadní zpracovávání dat, ale zejména umožní kdykoliv zjistit prevalenci problémových uživatelů, trendy v užívání jednotlivých drog i sledování efektivity léčby.

Informace o incidenci virových hepatitid A, B, C, jejichž výskyt má souvislost s rizikovým chováním, jsou získávány prostřednictvím automatizovaného systému hlášení infekčních onemocnění EPIDAT.

Zdrojem informací o výskytu HIV/AIDS u injekčních narkomanů je Národní referenční laboratoř pro HIV v SZÚ.

Roční incidence problémových uživatelů drog a kategorizace drog

Celkový počet nově evidovaných klientů v L/K centrech v ČR za rok 1996 byl 3252 osob, tj. 31,5/100 000 obyvatel. Věkově specifická incidence ve skupině 15 - 39ti letých, tedy ve věkovém rozmezí, které je z hlediska drogových závislostí všeobecně považováno za kritické a proto se také užívá v mezinárodním srovnávání, byla 2 892 osob, tj. 78,7/100 000 obyvatel. Tato věkově specifická incidence byla nejvyšší v regionu Severní Čechy (167,3/100 000 obyvatel), dále v Praze (142,4/100 000 obyvatel) a v regionu Severní Morava (88,3/100 000 obyvatel). Výrazně vyšší počty celkově evidovaných klientů ve věkové skupině 15 - 39ti letých v roce 1996 představují více než 30 % nárůst ve srovnání s rokem 1995 (tabulka 2).

Počty nově evidovaných problémových uživatelů drog podle skupin základní drogy a pohlaví podává tabulka č. 3; proporcionální zastoupení jednotlivých skupin drog je zachyceno na grafu č. 1.

Celkem bylo evidováno 2119 mužů a 1132 žen, celkový poměr postižených mužů a žen je tedy 1,9 : 1. Mezi 692 gamblery bylo pouze 5 žen.

Nejčastěji zastoupenou skupinou drog udávaných jako základní, zůstává pervitin a ostatní stimulancia (1421 uživatelů), což tvoří 43,7 % ze všech nově evidovaných uživatelů, představovaných téměř výlučně uživateli pervitinu (1390 osob, tj. 42,7 %). Na druhém místě je heroin a ostatní opiáty (882 osob, tj. 21,7 %), samotný heroin pak 813 osob, 25,0 %). Dále v pořadí jsou kanabinoidy (391 osob, tj. 12,0 %) a konečně toluen a jiná rozpustidla (274 osob, 8,4 %).

Kromě sedativ s hypnotiky mají ve všech skupinách drog převahu muži (u pervitinu 1,5 : 1; u heroinu 2,3 : 1; rozpustidel 4,7 : 1; až po halucinogeny 7,8 : 1).

Ve srovnání s rokem 1995 je v roce 1996 patrný enormní nárůst uživatelů heroinu o 93 %, výrazný je i nárůst uživatelů pervitinu a kanabinoidů o více než 30 %. Za zmínku stojí i nárůst uživatelů v nespecifikované skupině jiných drog a léků (graf č. 2).

Regionální distribuce

Rozdílná incidence problémových uživatelů drog v jednotlivých regionech již byla komentována dříve.

Nejvyšší počty problémových uživatelů byly zaznamenány v regionech Severní Čechy (788, tj. 24,2 %) a Severní Morava (757, tj. 23,3 %). V regionu Severní Morava je také největší počet evidovaných gamblersů (208, tj. 30 %). Pohled na distribuci jednotlivých skupin drog ukazuje na výraznou převahu uživatelů heroinu a ostatních opiátů v regionu Severní Čechy (422 osob představuje 47,9 % ze všech nově evidovaných uživatelů těchto drog); následuje Praha, kde 242 nových uživatelů heroinu a ostatních opiátů znamená 27,4 %. Pervitin a ostatní stimulantia se uplatňují nejčastěji v regionu Severní Morava (24 %) a v Praze (23,7 %); kanabinoidy, stejně jako rozpustidla opět dominují v regionu Severní Morava (36,8 %, resp. 46,0 %) - graf č. 3.

Věková distribuce

Věk problémových uživatelů drog představuje jeden z nejvýznamnějších ukazatelů, charakterizujících drogovou scénu. V tabulce č. 4 je uvedena věková distribuce problémových uživatelů drog podle věkových skupin. **Nejpostiženější věkovou skupinou jsou 15 - 19ti letí, kterých bylo evidováno 1707, což představuje 52,5 % ze všech problémových uživatelů (věkově specifická incidence je 200,4/100 000 obyvatel této věkové skupiny);** druhou v pořadí je věková skupina 20 - 24 letých se 721 uživateli (22,2 %). Problémoví uživatelé mladší 19ti let představují 57,4 % ze všech nově evidovaných problémových uživatelů v roce 1996. Nepříznivým ukazatelem je také nejvyrovnanější poměr postižených mužů a žen právě v nejmladších věkových skupinách (graf č. 4).

Porovnání věkové distribuce problémových uživatelů drog v letech 1995 a 1996 ukazuje na výrazný posun počtů nově evidovaných problémových uživatelů do mladších věkových skupin.

I když se zvýšené počty uživatelů heroinu a ostatních opiátů v roce 1996 promítly prakticky do všech věkových skupin, nárůst ve věkové skupině 15 - 19 let je rozhodující. Posun do mladších věkových skupin je patrný i u uživatelů pervitinu a ostatních stimulantů. Užívání toluenu a ostatních rozpustidel se kromě věkové skupiny 15 - 19ti letých stává vážnou problematikou i u osob mladších 15 let.

K nepříznivému snížení průměrného věku nově evidovaných uživatelů drog došlo jak u uživatelů heroinu a ostatních opiátů, tak i u uživatelů pervitinu a ostatních stimulantů a kanabinoidů. Snížení průměrného věku u uživatelů samotného heroinu, pervitinu, marihuany a toluenu s dalšími rozpustidly je zachyceno na grafu č. 5.

Aktuální situaci naší drogové scény ještě lépe vystihují informace o věku prvního užití drogy. Před dosažením věku 15 let začalo s drogou již 8,8 % a do věku 19 let dohromady již téměř 65 % všech uživatelů drog. Není ani překvapujících 30 % uživatelů toluenu či jiných rozpustidel osobami mladšími 15ti let, ale varujících je 5, resp. 6,4 % uživatelů heroinu či pervitinu.

Způsob aplikace

Injekční aplikace výrazně dominuje, zejména u pervitinu a ostatních stimulantů a u heroinu s ostatními opiáty, kde se dále objevuje i časté kouření, které je samozřejmě preferováno uživateli kanabinoidů. Čichání, kromě očekávaného zastoupení toluenu a ostatních rozpustidel, má své příznivce u pervitinu a heroinu.

Vzájemné zastoupení různých způsobů aplikace základní drogy je zachyceno na grafu č. 6. Mezi 52,7 % injekčních uživatelů bylo 34,1 % mužů a 18,6 % žen. Srovnání podílu jednotlivých způsobů aplikace základní drogy v letech 1995 a 1996 ukazuje zejména na nepříznivý nárůst počtu injekčních uživatelů v uplynulém roce.

V tabulce č. 5 jsou uvedeny počty injekčních uživatelů v jednotlivých věkových skupinách. Základní drogu si injekčně aplikovalo 715 uživatelů, dalších 121 osob tímto způsobem užívalo i drogu sekundární - což je celkem 56,5 % ze všech evidovaných uživatelů. Absolutně nejvyšší počty injekčních uživatelů jsou sice ve věkové skupině 15 - 19ti letých (958 osob), ale podíl injekčních uživatelů je nejvyšší ve věkové skupině 20 - 24 let (67,8 %).

Mezi všemi 1867 uživateli mladšími 19ti let je evidováno 1006 injekčních uživatelů, což je 53,9 %. Ze všech injekčních uživatelů je to dokonce 54,7 % (viz tabulka č. 1).

Kombinace drog

Výčet všech dalších drog užívaných v kombinaci se základní drogou je uveden v tabulce č. 6. Nejčastěji užívanou sekundární drogou je marihuana (716 osob), následuje pervitin (367 osob), LSD (256 osob) a heroin (237 osob).

Z celkového počtu 3252 problémových uživatelů udává kombinaci s druhou drogou 1562 osob a z nich ještě 615 užívá i drogu třetí.

Vzmemme-li v úvahu počty uživatelů základních drog a k nim připočteme i užívání dalších drog, pak můžeme sestavit pořadí oblíbenosti, resp. dostupnosti drog, které pravděpodobně - kromě marihuany - velmi věrně charakterizuje aktuální drogovou scénu na našem území (tabulka č. 7) a kde je i porovnání se situací v roce 1995.

Virové hepatitidy v souvislosti s užíváním drog

Epidemiologická situace v ČR v oblasti incidence virových hepatitid je na rozdíl od doby „nedrogové“ výrazně ovlivněna regionální situací v drogové incidenci. V některých oblastech byla ovlivněna rómským etnikem, případně rómským etnikem a drogově závislími. Tyto situace byly u hepatitid A a C, injekční aplikace se výrazně paradoxně neprojevuje u hepatitidy B, kde jsou stále převažující skupiny diabetiků a opakovaně hospitalizovaných osob. Tuto skutečnost ukazuje graf č. 7

Virová hepatitida typu A

Největší výskyt v drogové populaci je v Praze, kde dochází k plíživé epidemii mezi narkomany, jejich přáteli, sexuálními kontakty a i jejich rodinnými příslušníky. Je to 23 % ze všech hepatitid typu A v Praze v roce 1996, v celé ČR jde o 7 % ze všech hlášených a diagnostikovaných hepatitid typu A.

Virová hepatitida typu B

Věková distribuce onemocnění v ČR je jen částečně zasažena možnou narkomanskou populací, protože její podíl je pouze 5,7 % ze všech nemocných a nemocné jsou vyšší věkové skupiny, kde droga není již v oblibě a snad i rozum brání aplikaci do žil.

Virová hepatitida typu C

Přes velmi dlouhou inkubační dobu tento typ hepatitidy koreluje s incidencí nově evidovaných narkomanů v regionu Severní Čechy, kde tvoří 53 % ze všech diagnostikovaných hepatitid typu C. Pokud nejde o bias v diagnostice, jde o závažný faktor, tím spíše, že postih chronickou formou a následným úmrtím je znám u 90 % nemocných touto hepatitidou. Očkování proti tomuto typu hepatitidy neexistuje. Je třeba si uvědomit, že narkomané tvoří převážnou většinu osob označovaných jako „osoby s rizikovým chováním“. Více než 1/3 případů hepatitidy typu C se vyskytuje u injekčních narkomanů.

HIV / AIDS u injekčních narkomanů

Ke 31. 12. 1996 bylo mezi 298 HIV pozitivními osobami v ČR 8 injekčních uživatelů drog, u dvou z nich došlo již k manifestaci AIDS (viz tabulka č. 8). K tomuto datu bylo v ČR na přítomnost HIV protilátek vyšetřeno 2 762 injekčních narkomanů.

INCIDENCE PROBLÉMOVÝCH UŽIVATELŮ DROG ČR - základní data za roky 1995 / 1996

	1995	1996
Incidence na 100 000 obyvatel	23,9	31,5
Specifická incidence u 15-39ti letých/ 100 000 obyvatel	62,9	78,7
Poměr mužů a žen	2,4 : 1	1,9 : 1
Průměrný věk (v rocích)	22,8	21,5
Procento uživatelů mladších 19ti let	47,2	57,4
Procento injekčních uživatelů	54,3	56,5
Procento injekčních uživatelů mladších 19ti let	51,6	53,9
- z uživatelů mladších 19ti let	44,9	54,7
- ze všech injekčních uživatelů	24,4	30,9
- ze všech evidovaných uživatelů		

© Hygienická stanice hl.m. Prahy, 1996

**INCIDENCE (First Treatment Demand)
problémových uživatelů drog
ČR - 1996**

Incidence a specifická věková incidence na 100 000 obyvatel - rok 1995 a 1996

Region	Nově evidovaní			Z toho ve věkové skupině 15-39 let		
	Počet / incidence na 100 000 obyvatel		Změna (v %)	Počet / incidence na 100 000 obyvatel		Změna (v %)
	rok 1995	rok 1996		rok 1995	rok 1996	
Praha	708 58,5	634 52,2	- 10,4	671 162,6	588 142,4	- 12,4
Střední Čechy	141 12,8	284 25,6	+ 101,4	116 30,6	244 64,2	+ 110,3
Jižní Čechy	116 16,5	103 14,7	- 11,2	101 39,1	100 38,6	- 1,0
Západní Čechy	163 18,9	165 19,0	+ 1,2	145 45,8	103 32,4	- 29,0
Severní Čechy	336 28,6	788 67,0	+ 134,5	293 66,9	732 167,3	+ 149,8
Východní Čechy	132 10,7	141 11,3	+ 6,8	107 23,8	124 27,6	+ 15,9
Jižní Morava	208 10,1	380 22,2	+ 82,7	178 23,7	345 45,8	+ 93,8
Severní Morava	666 33,7	757 41,6	+ 13,7	611 82,4	656 88,3	+ 7,4
Česká republika	2470 23,9	3252 31,5	+ 31,7	2222 62,9	2892 78,7	+ 30,2

Pozn.: Nejsou započtení gambleři, proto jsou provedené korekce dat za rok 1995.

© Hygienická stanice hl.m. Prahy, 1996

**INCIDENCE (First Treatment Demand)
problémových uživatelů drog
ČR - 1996**

Základní droga podle pohlaví - skupiny drog

Základní droga	Muži		Ženy		Celkem osob	Procento z 3252 identifikovaných uživatelů
	Počet	%	Počet	%		
Heroin a ost. opiáty	609	69,0	273	31,0	882	21,7
Pervitin a ost. stimul.	852	60,0	568	40,0	1421*)	43,7
Kanabinoidy	266	68,0	125	32,0	391	12,0
Halucinogeny	39	88,6	5	11,4	44	1,4
Rozpustidla	226	78,8	48	21,2	274	8,4
Sedativa, hypnotika	63	44,4	79	55,6	142	4,4
Jiné drogy a léky	61	64,9	33	35,1	94	2,9
Neznámá	3	75,0	1	25,0	4	0,1
Celkem uživatelů	2119	65,2	1132	34,8	3252*)	100,0
Gambling	687	-	5	-	692	18,0**)

*) U 1 problémového uživatele pervitinu z DROP IN není známo pohlaví.

***) procento z celkového počtu evidovaných problémových uživatelů drog včetně gamblingu (= 3944 osob)

© Hygienická stanice hl.m. Prahy, 1996

Tab. č. 4

**INCIDENCE (First Treatment Demand)
problémových uživatelů drog
ČR - 1996**

Věková distribuce - rok 1995 a rok 1996

Věková skupina	rok 1995		rok 1996		Změna v %	Změna v %
	Celkem	%	Celkem	%	(ve skupině)	(v souboru)
do 15	42	1,7	160	4,9	+ 281,0	+ 3,2
15 - 19	1124	45,6	1707	52,5	+ 51,9	+ 6,9
20 - 24	648	26,2	721	22,2	+ 11,3	- 4,0
25 - 39	450	18,2	456	14,0	+ 1,3	- 4,2
40 a více	171	6,9	123	3,8	- 28,1	- 3,1
Neznámá	35	1,4	85	2,6	+ 142,9	+ 1,2
Celkem	2470	100,0	3252	100,0	+ 31,7	-

Pozn.: Není započteno 435 gamblerů v roce 1995 a 692 gamblerů v roce 1996.

**INCIDENCE (First Treatment Demand)
problémových uživatelů drog
ČR - 1996**

Injekční uživatelé drog podle věku - rok 1995 a rok 1996

Věková skupina	rok 1995					rok 1996					Změna podílu injekčních uživatelů 1995/1996 (%)
	Injekční uživatelé		Celkem injekčních uživatelů drog	Počet uživatelů za rok 1995		Injekční uživatelé		Celkem injekčních uživatelů drog	Počet uživatelů za rok 1996		
	Základní droga	Jiná droga		Celkový počet uživatelů*)	% injekčních uživatelů	Základní droga	Jiná droga		Celkový počet uživatelů*	% injekčních uživatelů	
do 15	4	1	5	42	11,9	44	4	48	160	30,0	+ 18,1
15 - 19	555	42	597	1124	53,5	886	72	958	1707	56,1	+ 2,6
20 - 24	413	29	442	648	68,2	463	26	489	721	67,8	- 0,4
25 - 39	252	9	261	450	58,0	251	14	265	456	58,1	+ 0,1
40 a více	14	2	16	171	9,4	17	2	19	123	15,4	+ 6,0
neznámá	16	1	17	35	48,6	54	3	57	85	67,1	+ 18,5
Celkem	1254	88	1342	2470	54,3	1715	121	1838	3252	56,5	+ 2,2

*) Nejsou započtení gambleři

**INCIDENCE (First Treatment Demand)
problémových uživatelů drog
ČR - 1996**

Drogy užívané v kombinaci se základní drogou

Droga	Muži	Ženy	Celkem osob	Procento ze všech uživatelů*)
	Počet	Počet		
Heroin	146	91	237	7,3
Morfin	4	1	5	0,2
Kodein	31	11	42	1,3
Brown	8	6	14	0,4
Ostatní opiáty	16	5	21	0,7
Pervitin	251	116	367	11,3
Ecstasy	8	12	20	0,6
Speed	3	1	4	0,1
Efedrin	2	1	3	0,1
Kokain	29	17	46	1,4
Crack	5	3	8	0,3
Marihuana	483	233	716	22,0
Hašiš	57	37	94	2,9
Barbituráty	13	14	27	0,8
Benzodiazepiny	15	17	32	1,0
Sedativa, hypnotika	32	23	55	1,7
LSD	179	77	256	7,9
Trifenidyl	4	0	4	0,1
Psilocybin	16	4	20	0,6
Toluen	59	27	86	2,6
Jiné rozpustidla	8	2	10	0,3
Jiné drogy, léky	77	16	93	2,9
Neznámá	5	5	10	0,6
Gambling	7	0	7	0,2**)

*) procento z celkového počtu 3252 uživatelů drog

***) procento z celkového počtu uživatelů drog včetně gamblingu (= 3944)

Pozn.: Z celkového počtu 3252 uživatelů užívá v kombinaci druhou drogu 1562 osob (1041 mužů, 521 žen) , z nich 615 užívá ještě třetí drogu (417 mužů, 198 žen)

© Hygienická stanice hl.m. Prahy, 1996

**INCIDENCE (First Treatment Demand)
problémových uživatelů drog
ČR - 1996**

Pořadí oblíbenosti/dostupnosti drog v procentech

Pořadí	Droga (včetně užívání v kombinacích)	Pořadí oblíbenosti v roce 1995 / %	Procento uživatelů z N =3252
1.	Pervitin	1./50,7	54,0
2.	Marihuana	2./30,3	33,3
3.	Heroin	3./21,4	32,3
<i>Mimo pořadí (4.)</i>	<i>Gambling</i>	<i>5./15,1</i>	<i>17,7</i>
4.	Toluen a jiná rozpustidla	4./18,2	11,3
5.	LSD	6./8,8	9,1
6.	Jiné drogy a léky	8./5,2	5,8
7.	Sedativa, hypnotika	7./7,7	3,7
8.	Hašiš	10./4,0	3,6
9.	Benzodiazepiny	9./4,4	2,5
10.	Kodein	11./3,1	2,2

*) Vzhledem k nejrůznějším kombinacím dvou a více drog převyšuje součet 100 %.

© Hygienická stanice hl.m. Prahy, 1996

Hlášené případy HIV pozitivní a případy AIDS - ČR

ROK	HIV +		AIDS	
	Celkem	Z toho injekční uživatelé drog	Celkem	Z toho injekční uživatelé drog
do roku 1990	107	0	20	0
1991	12	0	2	0
1992	24	0	9	0
1993	27	1	14	0
1994	38	3	13	2
1995	40	2	13	0
1996	50	2	18	0
Kumulativně	298	8	89	2

Pozn. : Injekční uživatelé jsou pouze muži.

Bulletin Národní protidrogové centrály

Vydavatel : Národní protidrogová centrála ÚOOZ S KP P ČR

Vedoucí redakční rady : npor. Miloš VANĚČEK

Adresa : Policie ČR, pošt. schr. 41/V5, 156 00 Praha 5, Zbraslav

Vydává : oddělení vydavatelství obchodního odboru Tiskárny Ministerstva vnitra, Hybernská 2, 112 19 Praha 1
tel./fax. 24212671/24217313

Tiskne : Tiskárna Ministerstva vnitra, p.o., Bartůňkova 4,
149 00 Praha 415, tel./fax. 7957011/7952603

Vychází 4 x ročně

Cena : 63,-Kč

Roční předplatné : 252,-Kč

Objednávky přijímá a vyřizuje Obchodní odbor Tiskárny MV, Hybernská 2, 112 19 Praha 1

Za věcnou správnost příspěvků ručí autoři

Přetisk povolen pouze se souhlasem redakční rady

Podávání novinových zásilek povolila Česká pošta, s.p., Odštěpný závod Praha čj. 5119/96 ze dne 15.10. 1996

Určeno pro služební potřebu policie ČR, obecní policie, státních zastupitelství, soudů a vybraných institucí.